1963 DEC 20
KÖNYVTÁRA
K

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

Közgazdász

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

V. ÉVFOLYAM, 20. SZÁM. Ara: 50 fillér 1963 DECEMBER 16.

Alternatív előadások, igazi egyetemi szeminárium

Napirenden: az oktatási módszerek

Az oktatási módszerek néhány alapproblémájával foglalkozott az Általános Kari pártalapszervezet legutóbbi taggyűlése. A referátumot Berend T. Iván dékán tartotta, a közeljövőben egyetemi tanácsülés elé kerülő előterjesztés alapján.

Az alábbiakban röviden ismertetjük a taggyűlésen elhangzott beszámolót.

— Nincs szó gyökeres változtatásról az oktatási módszereinkben — kezdte Berend elvtárs. — A tervszerű és tömeges szakemberképzés, az oktatói létszám és egyéb feltételek — ezek közé kell sorolni az érvényben lévő, idevágó rendelkezéseket is — eleve megszabja számunkra a fő irányt, azt, hogy a tömeges oktatás mai formáját nem tudjuk mással felcserélni. Ennek ellenére, hogy elvetjük az „elit" oktatás polgári elvét, oktatási módszereink számos területen elavultak, másrészt az oktatás egész rendszerében változást hoz a felsőfokú technikumok életrehívása, hiszen az utóbbi intézmények a közgazdasági tisztviselők képzésének terhét jórészt leveszik az egyetemről. Ha tehát radikális átalakítás nem is szükséges, a módszerek korrekciója, a hallgatók önálló gondolkodóelemző készségének kifejlesztésére alkalmas korszerűbb oktatási módszerek kialakítása igen fontos.

Milyen reális változtatásokat eszközölhetünk oktatási módszereinkben? — tette fel a kérdést Berend elvtárs, és az egyetemi munka néhány területén; az előadások, a szemináriumok, az írásos tananyagok és a vizsga kérdésében ismertette álláspontját. Elmondotta, hogy jelenleg az oktatás minden formája a tananyag *egészét* kívánja adni, az összes fő témákkal, összefüggésekkel. A hallgatók úgyszólván „előrerágott" kész anyagot kapnak, ami nem készteti őket megfelelő önálló munkára, kritikai elemzésre, olvasásra, s bizonytalanná teszi őket a később jelentkező, maximális önállóságot és elemzőkészséget igénylő feladatok ellátásakor. Ezért Berend elvtárs fontosnak tartja, hogy az oktatás minden fő területén szakítsunk a kész anyagnyújtás jelenlegi módszerével. Szükség van erre az *előadások* terén is. Az alapozó tárgyakból alternatív előadásokat javasol, oly módon, hogy egy-egy tananyag fő vonalaiból több kollégiumot hirdessenek a tanszékek, amelyekből egyet kötelező választani a hallgatónak. Ahol ez még nem lehetséges, már ott is osztott előadásokat tartsanak az egyes nagylétszámú évfolyamokon, hogy az előadás — karonként — valóban az előadó és hallgató intenzív kapcsolatát biztosítsa. Az előadásoknak az a feladata, hogy nem kell minden fő összefüggést előadni, hanem az irodalomra, jegyzetre és előadásra együttesen támaszkodni, érintené az előadások óraszámát is. Jelenleg mechanikus az arány az óraszám és a tananyag mennyisége között. Ezen a jövőben az előadások új értelmezésével változtatni lehetne, és ezzel tanszékeink is egyetértenének. Az így felszabadult idő egy részét, Berend elvtárs véleménye szerint alternatív előadásokra kell fordítani, különösen a felsőéven, ahol a hallgatók igénylik a specializációt.

A szemináriumról az előadó kijelentette, hogy jelenlegi szemináriumaink módszere a legelavultabb, a legkevésbé egyetemi. Részben középiskolai visszakérdező, részben készségformáló szemináriumokat, gyakorlatokat tartunk az önálló munkát igénylő, önálló témával rendelkező, s nem az előadás, jegyzet anyagát megismétlő szemináriumok helyett. Természetesen a nagyon munkaigényes egyetemi szeminárium nem képzelhető el olyan helyzetben, amikor az egyetemi hallgatónak hetenként 5 vagy 7 gyakorlati foglalkozásra, szemináriumra kell tanulnia — mint jelenleg —, tehát minden nap középiskolaszerűen kell felkészülnie. Hogy lehetne egyetemi szemináriumot kialakítani a jelenlegi formákból? A megoldás útja a tárgykoncentráció — egy időben kevesebb tárgy oktatása nagyobb óraszámban —, a jelenlegi szemináriumi és gyakorlati rendszer felülvizsgálása, csökkentése, a párhuzamos szakszemináriumok egyesítése lehet. A szemináriumok jellegét három típusban határozta meg az előadó. Az elsőéven proszeminárium-rendszer alkalmazása lenne helyes. Nem rögtön önálló, de nem is a mostani anyagkövető szeminárium lenne ez, mely bevezetne az egyetemi szemináriumok munkájába, megtanítana kritikai szövegelemzésre, olvasásra, kiselőadások tartására, politikai gazdaságtanból és választható másik tárgyból. A másodéven valóságos egyetemi szemináriumokat kellene tartani, elsősorban a szocializmus politikai gazdaságtana 2—3 főbb témaköréből, a harmadév, negyedév pedig a szakszemináriumok időszaka lenne. A gyakorlati év alatt (V. év) a diploma szeminárium játszhatna szerepet az egyetemi munka és az üzemi tevékenység összekapcsolásában — félévenként három alkalommal, mivel akkor a hallgatók már állásban vannak és levelező hallgatónak számítanak.

A tananyagokat érintve Berend elvtárs feltétlenül nagyobb szerepet szánt a jegyzet mellett a kötelező irodalomnak, amely véleménye szerint jelenleg csak díszítmény az egyetemi oktatáson, hiszen annak ismerete nélkül is levizsgázhatnak a hallgatók.

A vizsgarendszerről szólva elmondotta, hogy az első év végén feltétlenül komolyabb követelményeket kell támasztani az egyetemi hallgatókkal szemben, majd rátért az államvizsgaterv ismertetésére. Ezek szerint az alapozó időszak után szigorlattal kell zárni a politikai gazdaságtant és a filozófiát, majd a negyedév végén egységes szakanyagot számonkérni a szakvizsgákon és végül az írásos szakdolgozattal és annak szóbeli védésével, komplex — de nem tételes a korábbi gyakorlatokat és szakvizsgát nem megismétlő — számonkérést megvalósítani. Véleménye szerint az egyéb vizsgák és szigorlatok számát csökkenteni kell. Ezzel kapcsolatban szólt arról is, hogy a számonkérés jelenleg nagyon elterjedt zárthelyi dolgozati formáját, mint nem egyetemi ellenőrzési módot teljesen el kell vetni, s csupán a begyakorló foglalkozásokon — matematika, statisztika, számvitel — lehetne írásbeli ellenőrzést tartani.

Az előadást érdekes vita követte.

B. K.

A TARTALOMBÓL:

Nem vezetnek széles országutak...

Az orosz nyelv oktatásáról

Tantárgyaink más egyetemen

Megjegyzések az egyetemi oktatási módszerek korszerűsítéséhez

Egy nagyon helyes kezdeményezésnek lehettünk tanúi és részesei. Az egyetem vezetősége elhatározta, hogy az oktatás módszereit korszerűsíti, az elméleti oktatást közelebb viszi az élethez, és reális adottságok figyelembevételével egyre nagyobb lehetőséget biztosít a hallgatók önállóságának kifejlesztésére, önképzésük helyes irányítására. Munkájában igyekezett a KISZ segítségét is felhasználni, amennyiben az oktatás módszereinek korszerűsítésében mutatkozó vitaindító anyagát a KISZ-szervezet rendelkezésére bocsátotta, hogy azt megvitatva és a hallgatók progresszív javaslataival kiegészítve reformmunkájában figyelembe vegye.

A reformtervezet — amely nagyrészt csak orientáló jellegű — igen széles skálájú, mondhatnám úgyis, hogy modern. Komoly problémákat vet fel, amely egyáltalán nem mondvacsinált, és jórészt ezek megoldása is az egyetemi munka színvonalának emelői lehetnek. Csak néhányat példaként, Jelenleg a hallgatók *magas* heti óraszáma,

az egymást követő szemináriumi foglalkozások

fölemésztik a nap hasznos időalapját, olyannyira, hogy önképzésük növelése, de egyáltalán a szemináriumokra való felkészülés sincs biztosítva. Helyesnek és szükségszerűnek látszik az a törekvés, hogy ezen elsősorban az előadások számának csökkentésével segítünk, amennyiben az előadások csak a tananyag problématikus tételével foglalkozzanak vagy azon tétellel, ahol az élet már túlhaladta az írott jegyzetet. Vagy egy másik fontos probléma. Igen sok panasz hangzott el a szemináriumi foglalkozásokról. Ha összefoglalom az eddigi tapasztalatokat, azt mondhatnám, hogy a szemináriumok lényegében nem töltötték be hivatásukat, rendeltetésüket, túlnyomórészt a tananyag automatikus visszaadására törekedtek, nem fejlesztették ki a hallgatók differenciáltabb gondolkodásmódját, bizonyos mértékig elszakadtak a gyakorlati élettől, és nem irányították, nem fejlesztették eléggé ki a hallgatók önállóságát. Hogy ezen változtatni kell, hogy ez az élet — mondhatnám —, a kor követelménye, nem képezheti vita tárgyát.

A példákat még sorolhatnám tovább. Ehelyett azonban néhány gondolatot, néhány javaslatot szeretnék megtenni, amelyek figyelembevétele — úgy véljük — hasznos volna.

Helyes az a kezdeményezés, hogy a szaktárgyak oktatása már a második évben intenzívebben elkezdődne. A jelenlegi viszonyokat tekintve, az egyes szaktárgyak és az alapozó tárgyak óraszám elosztásában bizonyos aránytalanság áll fenn. Sokkal inkább

előnyben kellett részesíteni a szaktárgyakat,

hiszen többségük igazi közgazdász lesz, és munkahelyén inkább megbocsátják gazdaságföldrajzi, gazdaságtörténeti hiányosságait, mint szakmai ismeretei sajnálatosan szűk voltát.

Ezután bizonyos szervezeti kérdésekről. Jó lenne, ha a szemináriumok

a nap első részében

lehetőleg 8—10 óráig lennének megtartva. Nem pusztán biológiai tényezők (szellemi frisseség, koncentrációképesség stb.) teszi ezt szükségessé. Sokkal inkább kényszerítve lesznek a hallgatók arra, hogy a szemináriumokra többségükben odahaza készüljenek, ne kelljen az előadóterem felső szféráiban, felsőbb szektoraiban helyet keresni, ahol egyrészt kényelmetlen is tanulni (különösen, ha az előadó tudatában van a ténynek), másrészt egy igen értékes és nem akárhol pótolható előadást kell feláldozni. Helyes lenne, ha az egyes, igen fontos előadások, pl. gazdaságmatematika esetében — alkalmaznák

a szakok szerinti bontás elvét.

Az előadások sokkal inkább hatékonyabbak lennének, és ha ezt meg lehet csinálni filozófiából, mért ne lehetne egy szaktárgyunk esetében megcsinálni. Kényes problémánk, hogy a kötelező jellegű irodalom igen kis példányszámban szerepel a könyvtárban, és sok-sok órát rabol el tőlünk az a tevékenység, amíg egy-egy kötelező irodalomra „vadászunk", és gyakran hasztalanul, eredménytelenül. Nem kis segítség lenne számunkra — ha ennek objektív akadályai nincsenek —, hogy ha a könyvtár bővítené folyóiratkészletét és ha a tanszékek csak azon kötelező jellegű irodalmat jelölnék meg, amelyek a legátfogóbbak, a legújabb tudományos eredményeket is magukba foglaló elemző munkák.

Mundruczó György

JUBILEUM

Két kép az alakulásának 15 évfordulóját ünneplő tánc-együttesünk táncaiból

A 15 éves táncegyüttes köszöntése

1948 a magyar táncmozgalom ős és hőskorának utolsó éve, s egyben a kiteljesedő, széles tömegek által is művelt és igényelt új, színpadi művészetté előlépő műfaj jelentkezésének éve.

Az 1848-as polgári demokratikus forradalom százéves évfordulója emlékére rendezett centenáris kultúrversenyen még jelen vannak ugyan az úttörők: a Szabó Iván vezette Muharay—Nékosz Együttes, a Molnár István vezette Csokonai-ill. Ruggyantagyári együttes és a Rábai Miklós vezette békéscsabai Bacsányi Együttes, de ezek mellett egyre több, a korábbi nagy csoportokban táncoló lelkes fiatalember csap fel saját körében tánccsoport-szervezőnek, oktatónak és koreográfusnak. Több mint négyszáz tánccsoport vesz részt a 48-as kultúrversenyen: munkásfiatalok, parasztcsoportok, egyetemisták és középiskolások.

1948 a magyar táncmozgalom első „tömegeket megmozgató" éve. A hirtelen felduzzadt csoportok azonban az első fellépések után széthullanak. Különösen az egyetemi és középiskolás csoportok, ahol a végzős hallgatók távozásával nem tudják elkerülni a fluktuációt, nem tudnak gyökeret verni.

Egyedül a budapesti Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem táncscsoportja tudott dacolni mind az adott fluktuáció, mind a politikai és művészeti területen időnként pusztítóan végigszáguldó viharokkal.

A „Közgazdász-táncegyüttes" neve másfél évtizede egyet jelent a magyar táncmozgalomban a stabilitással, a szívós, tervszerű művészeti nevelőmunkával, a művészeti kísérletekkel és a legjobb értelemben vett diákos életerővel, optimizmussal.

A csoport szakmai körökben sokszor méltatott művészi és pedagógiai erejét elsősorban jól politizáló, szilárd világnézetű, új típusú szocialista embert nevelni akaró, művészi igényességű vezetőinek: Szász Bélának, Halupa Bélának, Náfrádi Lászlónak és a csoport társadalmi vezetőségének köszönheti a fenntartó szerv támogatásán kívül.

A táncegyüttes hatósugara országosnak mondható: nemcsak azért, mert a végzett hallgatók többsége másfél évtizede tovább viszi a lángot, új munkahelyén is tanít, csoportot szervez, átadja a „Közgazdász-repertoárt", hanem, mert legjobb táncaik szakmai kiadványokban és tanfolyamokon is a mozgalom vérkeringésébe bekerülnek. Például Szász Béla: Gencsi verbung-ja ma már olyan „tantánc", a néptáncosok abc-jének egy darabja, mint Molnár István, vagy Rábai Miklós legjobban sikerült népszerű alkotásai. A mai táncegyüttes tehát olyan magyar táncmozgalmi múlt örököse, melyre méltán lehet büszke és amely egyúttal kötelez is.

S akkor, amikor a 15 éves jubileumon ismét ott koppannak majd az „öregek" csizmái a színpadon, s életre kelnek a „múlt" nagy sikerű számai, nemcsak az egyetem falai között jelent ez ünnepet, s „történelmet", hanem az egész magyar táncmozgalom ünnepe és történelme is lesz egyúttal.

Az ünnep meghatott hangulatában mégis a következő esztendők hétköznapjai elé nézünk bizakodva és reménykedve: ezt a kötelező művészi igényességet és perspektivikus nevelőmunkát várjuk a jelenlegi és jövő egyetemi táncosaitól is!

Dr. Kaposi Edit,
a Népművészeti Intézet munkatársa

Merénylők és valódi gyilkosok

A közelmúltban tartott előadást Kende István elvtárs, kandidátus, a nemzetközi kapcsolatok tanszék előadója. Előadásában John Fitzgerald Kennedy, az USA elnökének meggyilkolását taglalva, foglalkozott a gyilkosság körülményeivel, a háttérben meghúzódó erőkkel, a színhely sajátos jellegével, az USA politikai légkörével, s a gyilkosság várható bel- és külpolitikai következményeivel.

A gyilkosság lefolyása ma már közismert. Annál több az ismeretlen tényező a gyilkosság elkövetői körül. Inkább csak az indítékok világosak.

Azok a csoportok, amelyek Kennedy meggyilkolása mögött állanak, a valóság leplezésére és politikai céljaik támogatására el akarták hitetni Amerika népével, az egész világ közvéleményével, hogy a gyilkosság hátterében Kuba-barát, kommunista erők működtek. Oswald nyilván alkalmasnak látszott terveik keresztülvitelére. Járt a Szovjetunióban, ott letelepedési engedélyt kért, szovjet nőt vett feleségül, könnyű volt ráfogni, hogy „kommunista ügynök". A világ még arról sem bizonyosodhatott meg, van-e egyáltalán köze e gyilkossághoz.

A modernizált Reichstag-trükk ez alkalommal sem vált be. Felismerték ezt a valódi gyilkosok is. Oswaldnak, a terhelő tanúnak el kellett tűnnie. Jack Ruby megtette kötelességét, és Oswald örökre elhallgatott, ám a világ közvéleménye ma már azt is kétségbe vonja, hogy valóban Oswald volt-e az amerikai elnök gyilkosa.

A gyilkosság Texasban történt. Abban a Texasban, amely azzal vált hírhedtté, hogy a szélsőjobboldal egyik fellegvára és napjainkban is az éledő amerikai fasizálódás melegágya.

Kennedy reálpolitikus volt. Nem volt kommunistabarát, ám elég józan volt ahhoz, hogy felismerje az erőviszonyokat, felismerje a Szovjetunió és a szocialista tábor megnőtt katonai és gazdasági erejét, és politikáját arra igyekezett építeni, hogy az egyre erősödő szocialista fejlődéssel szemben megtartsa az USA vezető helyét.

Ez a realitásokra épülő politikai irányvonal nem felelt meg a hidegháború, az agresszió híveinek; a szélsőjobboldalnak. Kennedy elnöknek életével kellett fizetnie.

A kommunistaellenes hisztéria felkeltése kudarcba fulladt. A hivatalba lépett új amerikai elnök, a Texasból való Johnson, a történelem első „déli" elnöke, ma úgy nyilatkozik, hogy folytatja elődjének, a tragikus véget ért Kennedynek bel- és elsősorban külpolitikai irányvonalát.

Így nyilatkozik ma, és aligha tehetne másként. Az amerikai milliók határozottan elutasítanának minden kísérletet, amely gyökeres fordulatra törekedne. Az sem látszik valószínűnek, hogy az elnökválasztás küzdelmeibe más programmal vetné magát Johnson, ám nyitva áll a kérdés: vajon merre vezet ténylegesen, tetteiben az amerikai külpolitika?

Kennedy meggyilkolása és főként a gyilkosság körülményeit leplezni akaró huzavona megtépázta az Egyesült Államok nemzetközi tekintélyét; ha nyíltan szembefordul a világ békevágyával, ez maradék tekintélyének elvesztését is jelentheti.

Nádasi Magda—Farkas Éva

Ok és okozat

Csütörtök este a Mező Imre kollégium színháztermében történt.

Egyetemünk színjátszó csoportja főpróbát tartott, mert másnap, Mikulás napja alkalmából vidám műsorral szórakoztatták volna a kollégium lakóit. A televízióban jó film volt műsoron s mivel a készülék a színházteremben van, az előadást végignézni szándékozó kollégisták zavarták a próbát. Olyannyira, hogy végül is a színjátszók kénytelenek voltak elhagyni a kollégiumot. Mint Éliás István elvtárs, a kultúroszlály vezetője mondta, „kirúgták őket".

Valóban mi is volt az ok? Egyszerűen a tv-film nagy vonzóereje? Közel sem csak erről van szó!

A kollégiumi diákbizottság év elején olyan határozatot hozott, hogy a színháztermet nem adja ki az egyetem színjátszócsoportjának próbák céljára, hogy ezáltal biztosítsa az állandó szórakozási lehetőséget. A péntekre tervezett szereplés érdekében Éliás elvtárs engedélyt kapott a kollégium igazgatójától a főpróba helyszíni megtartására, csütörtök esti időpontban. Viszont az engedély megadásáról a DB nem tudott.

A főpróba elején még sikerült a terembe érkezőket elküldeni, de a filmközvetítés időpontjához közeledve, az odasereglő hallgatók száma ugrásszerűen növekedett és a diákbizottság határozatára hivatkozva, „jogosan" követelték beengedésüket. Egyikük sem tudta megérteni, felfogni, hogy a másnapi szereplés főpróbája folyik és ez csak rendkívüli eset?

A mintegy 150 főnyi követelődző, ajtón dörömbölő tömeget az időközben megjelenő gondnoknő, valamint Kollár Zoltán DB-tag, sem tudta megfelelő módon kezelni...

A kollégisták viselkedésére enyhe kifejezés azt mondani, hogy „nem volt egyetemistákhoz méltó". Egyetlen nótát fújtak, hogy a színháztermet a bentlakókon kívül, más nem használhatja. S hadd nevezzük meg kirívó magatartásáért Ábrahám György hallgatót, ki a portásnővel udvariatlanul vitatkozott.

A főpróbát végül is nem lehetett megtartani. A színjátszók érthető módon nem vállalták a másnapi vidám műsoros est megtartását...

Összefoglalva: nyilvánvaló, hogy körültekintőbb szervezéssel el lehetett volna kerülni az incidenst... ám, ha már így alakult, a kollégistáknak valahogy mégiscsak rugalmasabban kellett volna legalábbis fogadni a helyzetet, és egyetemistákhoz... esetleg emberhez méltó módon viselkedni.

Reméljük, hogy a jövőben ilyen incidensre nem kerül sor és egyetemünk színjátszói az érthető sértődöttségen túltéve, magukat, későbbi időpontban majd be fogják mutatni előadásukat, mert a kollégiumban „nem dörömbölő" diákok is laknak, akik bizony szívesen megnéznék a műsort.

P. S.

A vers barátainak...

A napokban a villamoson ellestem egy mondatot. Idős bácsi panaszkodott a mellette álló hölgynek:

„A mai fiatalokat csak a technika érdekli, mit értenek ezek a szép versekhez, kérem!"

A bácsinak akkor nem tudtam bebizonyítani az ellenkezőjét, de eszembe jutott valami: a versbarátok körének utolsó találkozója, a zsúfolásig telt könyvklubban. Fiatalok, mindenütt fiatalok. Feszült figyelem kísérte Abody Béla szavait, aki bemutatta a négy fiatal költőt, Csanády Jánost, Csukáss Istvánt, Rákos Sándort, és Somlyó Györgyöt. Elmondta, mi vezérli őt most, amikor megismerteti az ifjúságot a fiatal költőkkel. Elsősorban a *tisztelet*, mert „tehetségüket nem tekintik a hit alól felmentésnek", és a *rokonszenv*, mert „lírájuk nem a kacér erkölcsi öngólok lírája".

Ezután sorban megjelentek ifjú költőink, bemutatták legújabb verseiket, részben saját előadásukban, részben Csernus Mariann, Szentpál Mónika és Egressy István kitűnő tolmácsolásában.

Ezeket a találkozókat a hónap utolsó csütörtökjén tartják, minden negyedik találkozón az elhangzott műveket vitatják meg. Tagja lehet mindenki, aki a következő feltételeket teljesíti:

A Versbarátok Körének tagja lehet minden olyan olvasó, aki a könyvesboltokban évente legalább 120 forint értékű verseskötet vásárlását vállalja. Feltétel, hogy a vásárolt kötetek fele mai költő alkotása legyen, a többi XX. századbeli magyar vagy külföldi költő műve. Diákoknak az előfizetést az iskolaévhez igazítjuk.

A tagok évenként egy-egy reprezentatív tartalmú és kiállítású ajándékkötetet kapnak (kb. 30.— Ft értékben). „A vers barátainak" ajánlással.

15 százalékos kedvezménnyel vásárolhatnak, 500 forint értékig, a régebben megjelent, és még kapható verskötetekből.

Elővásárlási jogot nyerhetnek egyes olyan költői művekre, amelyek a különleges érdeklődés folytán hamar elfogynak.

Díjmentesen látogathatják a Versbarátok Köre klubestjeit, rendezvényeit.

A tagok kívánságára költőink ízléses ex libriseken dedikálják köteteiket.

Jelentkezni lehet a Közgazdász szerkesztőségében. Elegendő számú jelentkező esetén fiatal költőinkkel ankétot rendezünk az egyetemen. Jelentkezési lapok igénylése nálam:

Sóvári Gizella

Miért jelentkeztek 500-an a filmklubba?

A kultúrosztály által indított filmesztétikai sorozatra mintegy 500 bérlet fogyott el. Ezen nem is lehet különösebben meglepődni, hiszen a film korunk legnépszerűbb művészete és egyike a legelterjedtebb szórakozásoknak.

A filmklubok célja, hogy az érdeklődőkkel megismertesse a filmművészet fejlődését, megtanítsa a filmesztétika alapjait. A filmklubok hatásos eszközök a közönség ízlésének formálásában, az esztétikai nevelésben...

Ne csak „Szabad Nép félórát"!

A világ politikai életében végbemenő események mindig kitűnő forrásanyagul szolgálnak politikai köreink munkájához. A probléma ezzel kapcsolatban úgy vetődik fel, hogy egyetemünk miképp reagál ezekre az eseményekre, változásokra, illetőleg hogyan tájékoztatja hallgatóit az események valódi tartalmáról. Itt azonban nem csupán tájékoztatásról van szó, hanem a politikai események „mélyebb" magyarázatát nem, vagy csak kevésbé nyújtó újságok, és rádió kiegészítéséről. Egyetemünk egyike azoknak, ahol az ifjúság politikai nevelése különösen fontos feladatot jelent. A kérdés: Hogyan oldjuk meg ezt a feladatot?

Ezzel kapcsolatban tanulmányoztuk az első évfolyam csoportjainak munkáját. Ahogy azt már megszoktuk, a kezdeti szokásos hévvel vetik bele magukat a foglalkozásokba. Nekik az érdeklődés mellett még az új környezet, a szokások megismerése, bizonyos ambíciót ad a munka elvégzésére. Politikai köreik kielégítő szinten mozognak; a vezetők valóban megpróbálják az órákat színesebbé tenni. Korántsem mondható el ugyanez a felsőévesekről. Kérdésünkre az érdekeltek azt a választ adták, hogy az érdeklődés hiánya elsősorban a politikai órák színvonaltalanságában keresendő. Olyan hétköznapi témák vetődnek fel, amelyek megértéséhez „az újság és a rádió is megfelelő forrásanyagul szolgál" — s ehhez nincs szükség különórákra. Való igaz, hogy fennáll ez a probléma, megoldására javaslatok is születtek. Próbáljuk fokozni az érdeklődést olyan meghívott, a témát „mélyebben" értő elvtársak előadásaival, akik az általában vitatott politikai kérdésekre is kielégítő válaszokat tudnak adni. Ez azonban csak az érem egyik oldala. A másik oldala a hallgatóság hozzáállása a dolgokhoz. Az a passzivitás, amit egyesek tanusítanak — s ez számban sajnos elég jelentős — az abszolut nemtörődömség sok nagyszerű tervet juttatott zátonyra. Hivatkoznak időhiányra. Mögötte a valódi: a legtöbb politikai óra reggel 8-tól kezdődik és egyszerűen kényelmesebb tízre járni, mint ezeken a meglehetősen „unalmas" órákon részt venni.

Előfordult másodévesek között olyan eset is, hogy a kitűzött feladatot elvégzettnek tekintették, holott a csoport nem is tartotta meg politikai óráját. Ez ugyan nem tipikus, mert az iparszakon viszonylag „normális" ütemben teljesítik a feladatokat.

Nem sokkal vígasztalóbb a helyzet a III. és IV. évfolyam csoportjainál sem, ahol a viszonylag erőltetett tanulási tempó a szakmai gyakorlat valóban kevés időt enged a kitűzött feladatok elvégzéséhez. Ennek ellenére közel sem olyan elhanyagolt a kérdés, mint a II. évfolyamon.

A hibák, de különösen az okok elgondolkodtatók. Főleg azoknak az elvtársaknak, akik elsősorban érdekeltek a politikai körök működésében. Miképp talál kiutat a KISZ e zsákutcából? Javaslatok már születtek: előadó elvtársak meghívása, esetleg a politikai órák olyan irányú kötelezővé tétele, amelyeket a csoportvezető tanárok is ellenőriznek. Felmerült a politikai órák számának csökkentése is.

A feladatok megoldására viszont már a KISZ hivatott. Ne álltassuk magunkat a „kielégítő", „jó" szavakkal. Próbáljunk nagyobb mozgást elérni a csoportok tevékenységében.

Horváth István

Amiből tanulunk

Tekintettel arra, hogy igen hamar befejeződik a félév, megkérdeztük Bódisné elvtársnő szakelőadót, mi a helyzet a jegyzetfronton.

A változatlan utánnyomással készült jegyzetek időben elkészültek, már nyáron raktárba kerültek, kivéve az Ipartechnológiát, amelynek rotaprint lemezei tönkrementek, s így az egészet újból le kellett gépelni. A történelmi materializmus jegyzetgondjai a Művelődésügyi Minisztérium munkaközössége vállát nyomták. (Jelenleg a lelkiismeretét.) Az első rész kb. egy hete megjelent.

A közeljövőben várjuk, hogy megjelenik Mátyás Antal elvtárs könyve, valamint az ipargazdaságtan tanszék munkaközösségének tankönyve; a közlekedési és diplomáciai specializáció jegyzetei és a harmadik évfolyamot érdeklő külés belkereskedelmi statisztika jegyzetek is. Szeretnénk minél előbb tanulni belőlük...

— Remenyik —

Messziről jöttek

Ezúttal az egyetemünkön tanuló külföldiek közül egy arab és egy afrikai hallgatót mutatunk be.

Mohamed Awad Nasser barna bőrű, örökké mosolygó vidám fiú, közvetlen és közlékeny természetű, kiváló riportanyag. Kissé még nehéz neki a magyar nyelv, beszédét széles gesztusokkal kíséri. Valósággal „eljátssza" az egyes fogalmakat, amelyeket magyarul nem tud megmagyarázni.

Először saját életéről, iskoláiról kérdezem:

— Jemen legnagyobb városában, az 1 millió lakosú Adenben születtem. A magyar általános iskolának megfelelő alapfokú iskolát szülővárosomban kezdtem 7 éves koromban. Ide 6 évig jártam, utána két évig nem tanultam. 15 éves voltam, amikor Kairóba kerültem gimnáziumba és négy év múlva letettem az érettségit. Ezután ismét visszakerültem Adenbe. Továbbtanulásra nem volt lehetőségem, tanító lettem. Másfél évig dolgoztam és gyűjtögettem szerény keresetemet, várva az első adódó alkalomra, hogy folytatni tudjam a tanulást. S az alkalom megjött. 1962. decemberében az egyik jemeni párt a „The People" s „Democratic Union" engem is külföldi ösztöndíjra jelölt. Jó ajánlást kaptam a kairói gimnáziumtól, így nem volt akadálya, hogy 1962. december 4-én Budapestre utazzam. A Közgazdaságtudományi Egyetemre jelentkeztem, és fel is vettek. Most tehát az egyetem első éves általános szakos hallgatója vagyok.

Családomról mondhatnék még egy pár szót. Apám nyugdíjas. Tizenketten vagyunk testvérek. Ez itt Magyarországon soknak tűnik, de nálunk Jemenben egy családban átlag 8—10 gyermek van.

— Ha már itt tartunk, szeretnénk hallani Jemenről is valamit!

— Jemen 1962. szeptember 12. előtt angol fennhatóság alatt állt, államformája királyság volt. Ezen a napon azonban forradalom tört ki és az ország északi részében köztársaság alakult. Ez a terület az ország kevésbé értékes része, csak mezőgazdasága van, elsősorban állattenyésztés. Juhot, szarvasmarhát és tevét tenyésztenek. Fővárosa az 500 ezer lakosú Szana. Az ország déli területe angol protektorátus, itt helyezkedik el Aden is. Olaja miatt különösen értékes. Itt már számottevő ipar, elsősorban olajfeldolgozás is van; természetesen az angol tőkések kezében. Az a párt azonban, amely ide küldött, s amelynek tagja vagyok, fokozott harcot folytat Aden és környékének felszabadításáért.

— Pár szót mondhatnál arról, hogyan utaztál ide Magyarországra?

— Adenből 1962. december 4-én indultam hajóval Alexandriába négy másik társammal együtt. Innen néhány nap múlva folytattuk utunkat — ismét hajóval — Libanonba. Innen gépkocsival mentünk Szíriába, ahonnan kis pihenő után vonattal Törökországon, Bulgárián és Jugoszlávián keresztül 1963. január 23-án érkeztünk Magyarországra. Közben még egy vasúti szerencsétlenségben is volt részünk. Bizonyára emlékeznek még néhányan az egy évvel ezelőtt történt törökországi balesetre. Mi éppen ezzel a vonattal utaztunk, de szerencsére semmi bajunk nem történt. Utunk nagyon szép és érdekes volt, csak egy kicsit fárasztó. De megérte!

A másik külföldi hallgató, Miwanda Samuel Katongole. Zárkózott, szűkszavú fiú, nem beszél szívesen magáról.

— Ugandából Kampala fővárosból jöttem Magyarországra. Én magam választottam ezt az országot továbbtanulásom színhelyeül, s ezért szeretem is ez országot. Elsőéves vagyok a nemzetközi ismeretek szak hallgatója. Szüleim Ugandában élnek, apám egy ifjúsági szervezet vezetője. Testvéreim egyetemeken és más iskolákban tanulnak.

— Mesélj valamit Ugandáról.

— Ugandát bárki könnyen megtalálhatja a térképen, Kelet-Afrika közepén helyezkedik el. Területe 243 ezer négyzetkilométer, lakossága majdnem 8 millió. Fővárosa — mint már említettem — Kampala, s ez egyúttal az ország legnagyobb városa is egymillió lakossal. Uganda régebben angol gyarmat volt, gazdasági életében a mezőgazdaság játszotta a döntő szerepet. Gyapottermelése a Brit-birodalomban minőségileg és mennyiségileg is az első helyen áll. Az ország 1962. október 9-én szabadult fel, s ez az ipar gyors fejlődését eredményezte. Így Uganda ma már elsősorban ipari ország. Jelentős bányászattal rendelkezik, rezet, aranyat, platinát és acélötvöző anyagokat; nikkelt, kobaltot bányásznak. Iparágai közül a textil és a vegyipar emelkedik ki. Uganda kormánya ma semleges politikát folytat. Élénk diplomáciai és kereskedelmi kapcsolatai vannak, mind a szocialista, mind a kapitalista országokkal. Ez a politika a legkedvezőbb az országnak, ezt bizonyítja a felszabadulás utáni óriási fellendülés is.

— Mielőtt hozzánk érkeztél, merre jártál?

— 1960 elején indultam el Ugandából. Kongóban részt vettem a háborúban, mint katona Lumumba oldalán. Sok országban jártam, Afrikában és Európában egyaránt. Görögországban és az Egyesült Arab Köztársaságban főiskolai tanulmányokat folytattam, de mint látogató, jártam Svájcban, Németországban, Olaszországban és Bulgáriában. 1963 március végén érkeztem Budapestre, és most októberben megkaptam az engedélyt az előadások látogatására.

Az utolsó szavakat már kabátban mondja, siet valahová.

Elbúcsúzom tőle és arra gondolok, hogy valamit tenni kellene érdekében. Ez a túlzott félrevonulás neki sem előnyös. Természetesen az új környezet és egyáltalán nem könnyű nyelvünk állandó és szükségszerű használata gyakran idéz elő másnál is nehézségeket, de ezen lehet segíteni. A Külügyi Bizottság, amely azért alakult, hogy az egyetemünkön tanuló külföldi hallgatókat támogassa, vele külön is foglalkozhatna, hogy közelebb kerüljön hozzánk.

Tallós Emil

Nyelvi laboratórium, speciális diafilm, mágneses tábla

Technikai eszközök egyetemünkön

Az utóbbi években világszerte elterjedt és bevált a gépi berendezések, segédeszközök alkalmazása az oktatás különböző területein. Vizsgáljuk meg, milyen szerepet nyert a gépi segédeszközök használata egyetemünkön, és milyen problémák merülnek fel ezzel kapcsolatban.

1

A nyelvi intézetben *Suara Róbert* tanszékvezetővel és Nagy Vilmosné nyelvi laboratóriumvezetővel beszéltünk.

— Itt valóban nagy jelentősége van a gépesítésnek. Az utóbbi években világszerte bebizonyosodott, hogy a nyelvoktatás eddigi formája elavult, és tért hódított egy új módszer amelyet — sajnos elég későn —, mi is kezdünk átvenni. Az új módszer lényege az, hogy az eddigi, kizárólag hanghatásra épülő nyelvoktatással szemben hangsúlyozza a többi érzékszerv szerepét, és főleg vizuális hatásokra épít..

Ennek a törekvésnek megfelelően a nyelvi intézetben a magnókon kívül több gépi berendezés kerül felhasználásra. Készül a 16 személyes laboratórium. Február 1-re ígérték, hogy meglesz (és a tanszék reméli, hogy ez a terv megvalósul). *A laboratórium 16 egyszemélyes fülkéből áll, tehát megvalósul a (tömeges jellege ellenére is) az egyéni foglalkoztatás.* Egy csoport fél óráig használhatja a labort, naponta tehát 12x16 ember veheti igénybe Körülbelül kéthetenként lesz alkalmunk arra, hogy itt dolgozzunk. (A Szovjetunióban, ahol a nyelvoktatás igen fejlett, 16—22 órát tölt el egy hallgató egy tanévben a stúdióban.)

A fülkék mikrofonnal, fülhallgatóval lesznek felszerelve. Ezenkívül, 16 ember befogadására lesz alkalmas a kislabor is, ahol a magnókat, epidiaszkópokat és a vetítőberendezéseket használhatják.

A laboratórium rendelkezésére áll majd két telefonfülke, ahol *megvalósíthatják az un. „telefon-órákat”.* Ezeknek főleg a külkereskedelmi szakos hallgatók oktatásában van nagy szerepe. Nagyon örülünk annak is, hogy némelyik diákotthonunk már rendelkezik magnóval. Ez megkönnyíti a hallgatók órára való felkészülését.

— A hallgatók panasza, hogy a használatban levő magnók nagy része rossz, recseg.

— Igen, ez sajnos így van. Ennek oka az, hogy a magnókat mindenki kölcsön kéri, használja. Ez megszünik, ha elkészül a laboratórium, és csak a laboráns kezelheti a gepeket. Persze jó lenne megfelelő helyiség a magnószalagok vágásához — egy fotólaboratórium a diavetítőkhöz szükséges felvételek elkészítéséhez. De ezek távoli tervek, nagy anyagi befektetést igényelnek. Reméljük idővel mégis megvalósulnak.

2

„Az én véleményem az, hogy a jelenleg meglevő berendezéseket sem használjuk ki megfelelően — mondja a technológia tanszéken Balázs elvtárs. — Ennek oka az, hogy nem állnak megfelelő diafilmek rendelkezésünkre. *A diafilmgyártó vállalat nem tudja a mi speciális igényeinket kielégíteni.* Jó lenne, ha a filmgyártásban a mi szakembereink részt vennének. Ugyancsak jó lenne kapcsolatba kerülni egy-egy nagyüzemmel, ahonnan az oktatásban felhasználható, bemutatható anyagot kapnánk, — cserébe esetleg mi is tudnánk valami segítséget nyújtani az illető üzemeknek. (Népszerű oktatási formákra gondolok). Úgy tudom, egy ilyen szocialista szerződés létre is jön a közeljövőben.

Egyébként helyesnek tartanám *az eddiginél szemléletesebb áruismeret-oktatás bevezetését.* Ez nem annyira anyagi, mint inkább nagyméretű munkaráfordítást igényel. Jó volna egy, — az idegennyelvű tankönyvekhez hasonló — kísérleti jegyzetet vagy jegyzetrészt kiadni, ahol a logikai összefüggések alapos kidolgozása lenne a lényeg. Ez feltétlenül megkönnyíti és alaposabbá teszi a tanulást. Hangsúlyozom, azonban, hogy ez sem menti fel a diákokat a tanulás alól. Eredményeket elérni csak úgy lehet, ha a hallgatók éppoly komoly munkát folytatnak, mint az oktatók”.

3

A gazdaságföldrajz tanszéken Kalász elvtárs arról tájékoztatott, hogy meg kellett az órákat szakítania, mert a glóbusokon *nincs kvadrátszalag.*

„A gazdasági igazgatóság elég bőkezű volt velünk az idén. 400,— Ft-ot kaptunk térképkasírozásra, ez el is készült, de másik 4000, —Ft-ért glóbusokat kellett volna vásárolnunk. Glóbust azonban nem lehet kapni, hiánycikk. Meglevő glóbusaink rossz állapotban vannak, a megfelelő méréseket nem lehet rajtuk elvégezni.

Diavetítőnk hibája az, hogy a nagyelőadóban nem lehet használni. Szükségünk volna egy nedvességmérőre a tanárszakosok részére, és egy PH értékmérőre a talaj vizsgálatához”.

4

Az egyetemünkön folyó oktatás szemléltető eszközökkel való korszerűsítésének tág tere van a számvitel- és az ügyvitelszervezés, illetve az ügyvitelgépesítés tantárgyainál. Megkértük *Dr. Schuszter Ede* elvtársat, a számviteli tanszék vezetőjét, hogy tájékoztasson bennünket, hogy ilyen eszközök állnak-e a tanszék rendelkezésére, s milyen módon használják fel azokat?

— Elmondhatom, — mondta Schuszter elvtárs — hogy a szemléltető eszközökkel való ellátottságunk 1959-ig igen alacsony szinten állt, s gyakorlatilag 1960-tól jutunk hozzá, különböző korszerű berendezésekhez, és ábrákhoz. Eszközeinket elsősorban a modern adatszolgáltatást biztosító ügyvitelszervezés és gépesítés oktatásához alkalmazzuk, de szerepet kapnak a számviteli foglalkozásokon is. A szemléltetés módjait három csoportba sorolhatnám. Az elsőbe a különböző tablók, sematikus ábrák és grafikonok tartoznak, a másodikba a különböző gépek és berendezések, a harmadik csoportot pedig a mozgó és diafilmek jelentik.

Az első csoportba tartozó eszközökhöz — a folyosókon és az ügyvitelgépesítési kabinetben látható statikus ábrák mellé — *sikerült ötletes és az 1963. év őszén megrendezett ügyvitelgépesítési kiállításon bemutatott az operatív nyilvántartásban jól alkalmazható segédeszközöket beszerezni.* Az egyik — diszpécsergrafikonnak is nevezhetnénk — különböző színű és elmozdítható szalagokkal működik, feleslegessé teszi a termelés vagy a különböző felhasználások szemléltetésére szolgáló ábrák újbóli és újbóli megrajzolását. A másik, *egy mágneses tábla,* melyre különböző jelzésű ábrákat helyezhetünk. Az ábrák csoportosítása, egyes ábrák helyének megváltoztatása áttekinthető módon szemlélteti pl. a gépek kihasználását, anyagkészletek alakulását egy vállalatnál. Ez a tábla — Schuszter elvtárs be is mutatja a különböző eszközöket — most egy üzem villanymotorjainak nyilvántartását adja rajzos formában. Rátekintve pontosan megállapítható, hogy milyen teljesítményű villanymotorokat, milyen munkaterületeken működtetnek, melyeknek folyik a karbantartása, és az még előreláthatólag mennyi ideig fog tartani. De javasoltuk e tábla használatát — ez is bizonyíték széles körű használhatósága mellett — Farkas elvtársnak is az egyetemi előadótermek nyilvántartásához.

Ami a gépeket illeti, vannak egészen korszerű ügyviteli gépek. Kabinetünk komplett lyukártyagépekkel rendelkezik, melyek részben az egyetem tulajdonában vannak, s melyek közül egyet kizárólag oktatási célra a KHS Ügyvitelgépesítési Felügyeletétől kaptunk. Régi típusú gépeink mellett, melyek általában szétszerelve a gépek működés elveinek bemutatásra szolgálnak, igen értékes és modern új gépeink is vannak. Ilyen pl. a Szupermetáll-típusú számlázó automata, melynél modernebb számlázógép jelen pillanatban az egész országban sincs. Az automata értéke 120 ezer forint. Van 1961-es típusú Optimatic 913-as könyvelőautomatánk is. A Scota-típusú gépeink cserélhető irányító berendezésekkel különböző számviteli munkák elvégzésére alkalmasak.

Az 1963-as évre előirányzott több mint félmillió forintos beruházási keretből még egyetlen egy gép sem érkezett meg. *Várjuk, a különböző fajta teljesen korszerű, könyvelőautomaták és* egyéb gépek beérkezését. Néhány hete érkezett a Soentrom lyukasztó és ellenőrzőlyukasztó gép, mely az NDK gyártmányai közül a legkorszerűbb számviteli gépek közé tartozik. Ügyvitelgépesítési kabinetünk állományának gyarapodása mindinkább szükségessé teszi, hogy a gépeinkre és berendezéseinkre állandóan műszerész felügyeljen. Reméljük, hogy erre mihamarabb státuszt is kapunk. Természetesen igényeink kielégítése csak a népgazdaság adott lehetőségei mellett történhet.

A filmekről szólva elmondhatom, hogy azok elsősorban diafilmeket jelentenek. Diafilmelőadásokat a Pénzügyminisztériumban tartunk hallgatóink számára. A mozgófilmekkel kapcsolatban több probléma van. Nehezen hozzáférhetők. 1962-ben tanszékünk javaslatot tett két, a könyvelőgépek kezelése és használata témájával foglalkozó film elkészítésére. A javaslatot mi megtettük, de a sorsáról sajnos még semmit nem tudunk. Jelentősen megkönnyítheti az oktatást azoknak az elképzeléseknek a megvalósulása, melyek szerint ügyvitelgépesítési témákkal foglalkozó filmekről kópiákat fognak készíteni, s ezekhez, mi is könnyebben hozájuthatunk.

Buday Lászlóné

Új jegyzet az első éven, elővizsga-lehetőség

Az orosz nyelvoktatás reformjáról

Az oktatási reform során milyen módszerekkel és eszközökkel kívánja javítani az orosz nyelv oktatását a Nyelvi Intézet? — erre a kérdésre vártam választ, amikor felkerestem *Suara Róbertet,* a Nyelvi Intézet vezetőjét.

— Egyetemünkön az orosz nyelvet, eltekintve a külkereskedelmi szakos hallgatóktól, heti két órában oktatjuk nyolc félév időtartamában. Ez összesen 240 órát jelent, ami kétszer annyi mint más egyetemek óraszáma. Feladatunk az orosz nyelv oktatása terén kettős: egyrészt arra törekszünk, hogy a szakemberek számára elengedhetetlenül szükséges beszédkészséget megszerezzék hallgatóink, másrészt jártasak legyenek a tudományos nyelvnyelvben és beszédkészségüket szakmai irányba fejlesszék. Ennek megfelelően az orosz nyelv oktatását két szakaszra bontottuk.

Az első szakaszban, I. és II. éven a nyelvi ismereteket társalgási fokra kívánjuk fejleszteni, majd a második szakaszban III. és IV. éven a tudományos szaknyelvben való jártasságot szeretnénk elérni.

— Milyen intézkedések történtek e célok megvalósítása érdekében?

— Elkészítettük az elsőévesek új jegyzetét, ebben már a nyelvoktatás korszerű módszereit alkalmazzuk. (Pl. mondat alapmodellek.) A korszerű módszerek az orosz nyelvre vonatkozóan még a Szovjetunióban sincsenek kidolgozva. Ezért a jegyzet elkészítését hosszas kutatómunka előzte meg. Megjelenését jövőre tervezzük, míg a második évfolyam számára 1965-ben adunk ki új jegyzetet. Az esetleges hibákat menetközben fogjuk kijavítani.

— Hogy áll ez a kérdés a harmad- és negyedévfolyamokon, az említett második szakaszban?

— A harmad- és negyedévfolyam számára időhiányában még nem tudtuk elkészíteni az új jegyzetet, bár az előkészítő munka itt is jó ütemben halad.

— Ezek szerint a felsőbb éves hallgatók a Nyelvi Intézet mostohagyermekei?

— Korántsem így áll a helyzet! Igaz, hogy egy ideig még a régi szakkönyveket kell tanulmányozniok, azonban már változtatunk az oktatási módszeren. Eddig az analitikus olvasási módszert alkalmaztuk, ami lassúvá tette a tanulást, s a fordítás — bár az elégségest kapó hallgató is képes volt fordítani (szótárakkal órákon keresztül! — szerk.) —, nem volt termelékeny. Most ehelyett a szintetikus olvasási módszert kívánjuk bevezetni, az az a hallgatónak magának kell kiválasztani azokat a szövegeket — egy feladott anyagrészen belül —, melyeknek áttanulmányozása szükséges számára.

— Emelkedik-e az óraszám?

— A korábban elmondottakat heti két órában akarjuk megvalósítani. Meg kell azonban említeni, hogy az első évfolyamon jelenleg heti négy órában oktatjuk az orosz nyelvet. Ezt a gyakorlatot — amit azért vezettünk be, hogy harmadéven második nyelvet oktassunk —, nem folytatjuk már a következő évben, mert — bár a heti többórás oktatással intenzívebb tanulást lehet elérni, — az esetleg középiskolában tanult nyelvet, melyet a hallgatók második nyelvként vennének fel, két év alatt jobbára elfelejtették és a fennmaradó két év alatt nem képesek megfelelő szinten elsajátítani, hiszen legtöbb esetben az alapoknál kell kezdeni.

— Milyen alappal, nyelvi előképzettséggel rendelkeznek az egyetemre felvett diákok?

— Túlnyomó többségükben (mintegy 70 százalék) megfelelő előképzettséggel rendelkeznek az egyetemünkre bekerülő hallgatók. Sajnos, a többieknél nagyon komoly nehézségek vannak. Természetesen arra törekszünk, hogy a hátrányt lehetőleg az első évben be tudják hozni, ez komoly feladatot ró pedagógusainkra.

— Sokakat foglalkoztat a kérdés, milyen lehetőség van záróvizsga tételére, első vagy másodéven?

— Első vagy másodév végén elővizsgát tehetnek azok a hallgatók, akik később leadásra kerülő (ti. harmad- és negyedéven) anyagból is jelesre, de legalább négyesre le tudnak vizsgázni. Akik e követelményeknek megfelelnek, azok elővizsgát tehetnek, mert feltételezzük, hogy más nyelvet kívánnak tanulni.

Lakatos Barnabás

21 21

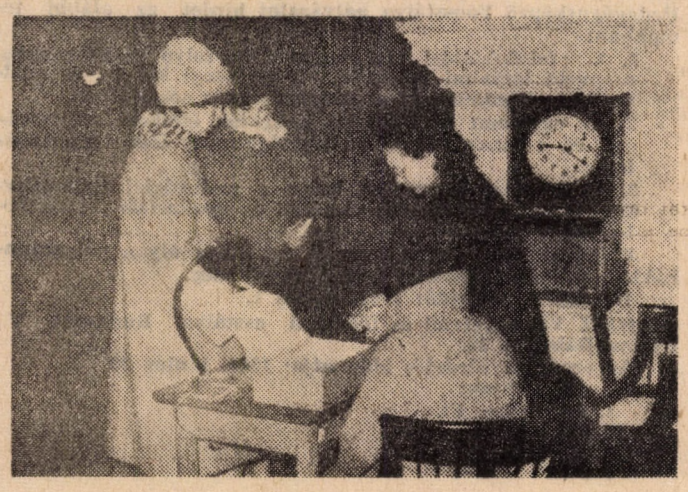

— a pénztár előtt még sincs tömeg. Gyér volt az érdeklődés a Mikulás-bál iránt — vagy drága a húszforintos belépő?

HELYREIGAZÍTÁS

Lapunk megelőző számának a társadalmi ösztöndíjak végrehajtási utasításával foglalkozó cikkébe sajnálatos nyomdahiba került. Kiigazításként közöljük, hogy a Vhr 17. §. (2.) b) alatti része helyesen a következőképpen hangzik: „Pest megyében a budai, a váci a szentendrei, a monori, a dabasi, továbbá a ráckevei járás, Vác járási jogú város, Fejér megyében pedig a bicskei járás, továbbá a székesfehérvári járásban Martonvásár, Gyuró, Tardos, Kajászó és Baracska községek végül a dunaújvárosi járásban Ráckeresztúr, illetőleg Ercsi községek területén KIVÜL fekszik;”

Variációk

1

Az inkvizitorok felvonszoltak a vérpadra. Már lekötözni készültek, amikor lovasfutár érkezett:

— A főpap üzenetét hozom!

A tömeg elcsitult, a futár felém fordult:

— Kegyelmes urunk egyetlen feltétellel elengedi a halálbüntetésedet. Halld hát!

Írást vett elő és fennhangon olvasni kezdte:

„... Ha az elítélt egy hét, tehát kerek 168 óra alatt bepótolja mindazon kötelező irodalom elolvasását, amelyet egyetemi pályafutása alatt elmulasztott, kegyelemben részesül!

Numeró II.
a terület főpapja.”

— Urunk nagy és irgalmas! — hördült fel a tömeg.

— Süssétek meg a nagylelkűségeteket — ordítottam dühösen — tudjátok, hogy lehetetlent kívántok!...

Aztán szó nélkül a bárd alá hajtottam fejemet, egy kicsit meg is ütöttem magam... Ekkor ébredtem fel.

2.

Javában tartott az őszi csukázó idény. Egy kis kikapcsolódásra — a sok zéhá után — én is felkaptam szerelékemet és leugrottam a városi Dunaágra. Alig dobtam hármat-négyet, valami súlyosat éreztem horgomon.

— Na — mondom magamban — a napi csukaadag (értsd: lyukas kalucsni) már megvan...

De nem az volt, hanem egy kopott, sáros agyagpalack. A görög borosamfórákra gondolva kíváncsian nyitottam fel. A következő pillanatban nagy meglepetés ért: a nyitott kancsóból szűnni nem akaró füstfelhő alakjában az Ezeregyéjszaka szelleme került fölém.

Ez után az események gyorsan peregtek. A szellem dörgő hangon biztosított, hogy szolgámnak tekinti magát és minden parancsomat teljesíti. Hirtelen eszembe jutott életem nagy és kielégítetlen vágya, kinyilatkoztam hát:

— Ó, Szellem! Szeretném érteni a valószínűségszámítást!

Ekkor azonban váratlan fordulat következett. A szellem szó nélkül visszaszivárgott a palackba, magára rántotta a dugaszt és hangos csobbanással visszaugrott a Dunába, szerteriasztva halaimat...

Ó, én bolond! Kívántam volna egy kacsalábon forgó főbérleti lakást vagy valami hasonló csekélységet, de nem, én telhetetlen vagyok... Úgy kell nekem!

Balogh Gyula

Az érem másik oldala:

A közelmúltban rövid beszámoló jelent meg a Közgazdászban a III. éves esti-levelező hallgatók matematika zárthelyi eredményeiről. Szerzőjének tárgyilagosságával szeretnénk az alábbiakban vitába szállni!

Az a megállapítás, hogy az elfogadott dolgozatok száma az összlétszám 10 százaléka körül mozgott, valóban elgondolkoztató. Egészítsük azonban ki ezt a puszta tényszámot további adatokkal, s ezekből talán már az okokra is megpróbálhatunk levonni bizonyos következtetéseket.

A szóban forgó anyag, a valószínűségszámítás második része, mindössze 75 oldal, de még ebből is jelentős mennyiségű kihagyás történt! A hallgatóság harmadéves, feltételezhetően vannak már tapasztalatai a tanulás helyes módszereiről, hiszen nehéz vizsgákon sikerült túljutnia. Ha ehhez még hozzávesszük, hogy ennek a félévnek a végén mindössze két vizsgaelőírással rendelkezik a jelenlegi esti harmadév! — amit a legpesszimistább szemlélet sem nevezhet túlzott megterhelésnek, akkor lehetetlen nem arra gondolnunk, hogy itt a tanulás alaposságához komoly kétségek férnek.

Meszéna György

A megnyitás **előtti percek. Szabó Kálmán tudományos rektorhelyettes nyitotta meg a népi táncegyüttes 15 éves jubileumára rendezett kiállítást.**

A visszafelé haladó ország

Portugália mai urai gyakran hangoztatják, hogy országukat XVII. századi törvények szerint kormányozzák. Ez a fasiszta állam az 1926. évi ellenforradalmi puccs szülötte, s valóban alig különbözik a középkori inkvizíció sötét korának Portugáliájától.

Ebben az országban, amely Mussolini fasiszta „korporációs" rendszerének politikai rezsimjét másolta le, van ugyan nemzetgyűlés, de nincs semmiféle tényleges hatalma. Salazar az egyeduralkodó, aki a nemzetgyűlés jóváhagyása nélkül adhat ki „törvényerejű rendeleteket".

Az országban csupán egy legális politikai párt van: a fasiszta Nemzeti Únió, melynek ugyancsak Salazar az elnöke. A kommunista párt illegalitásban működik, s a többi polgári ellenzéki pártok is csak a választási hadjárat idején kapják meg a „létjogosultságot".

A portugál lakosság életszínvonala a legalacsonyabb egész Európában. A bel- és külföldi monopoltőkések busás hasznot zsebelnek be, az ipari munkások bére viszont rendkívül alacsony. A nagybirtokos mágnások fényűzésével szemben kiáltó és megrázó a földtelen parasztok százezreinek nyomora.

Gazdasági jellegét tekintve nyersanyagszállító ország, mégis állandó hús-, zsír-, gabona-, cukor- és halbehozatalra szorul. Az országban minden lehetőség megvan a kohászat, a hajó- és gépgyártás kiépítésére. Ennek ellenére a gazdasági ágak fejletlenek.

Az ország külkereskedelmi mérlege rendszerint passzív. A behozatal közel kétszerese a kivitelnek. A külkereskedelmi mérleg hiánya 1960-ban 6,3 milliárd escudóra (1 escudo=0,41 Ft.) emelkedett. A gazdasági helyzetet tovább súlyosbítják az egyre növekvő katonai kiadások. A katonai kiadások az utóbbi másfél év folyamán megkétszereződtek. A bel- és külföldi monopóliumok könyörtelenül kizsákmányolják az országot, aminek közvetlen következménye a portugál nép nyomora. Az ipari munkások átlagos bére nem éri el a heti 2 font sterlinget. A lakosság zömének vásárlóereje rendkívül kicsiny.

Portugália a világ egyik legnagyobb gyarmattartó hatalma. Tengerentúli tartományainak területe 25-ször nagyobb az anyaország területénél. Csupán afrikai gyarmatainak területe 2 millió négyzetkilométer. A portugál gyarmati gazdaság alapja a helyi lakosság rabszolgamunkája.

Angolában pl. évente 200 000 embert toboroznak erőszakkal mezőgazdasági, bányaépítőipari és egyéb munkára. Henrigue Galvao kapitány 1947-ben, amikor a portugál gyarmati közigazgatás főfelügyelője volt, a kormánynak előterjesztett jelentésében jegyezte meg, hogy „csak a holtak menekültek, illetve menekülnek meg a kényszermunkától".

A portugál gyarmatokról özönlik a nyersanyag tömkelege külföldre, amelyből a belföldi monopóliumok vágják zsebre a hasznot. Ugyanakkor francia, belga monopóliumoknak is nagy érdekeltségeik vannak a gyarmatokon. Angolában egyre több amerikai tőkét fektetnek be. Főleg ásványolajat kutatnak ezen a területen.

A nyugatnémet Krupp-cég 1 milliárd 300 millió escudo összegű szerződést kötött a Compania Mineira do Lobito céggel év 1 millió tonna délangolai vasérc kitermelésére. Kruppék teljesen megkaparintották Angola vasércbányászatát.

A nyugati hatalmak saját nyereségüktől esnének el, ha Portugália elvesztené birtokait. A nyugati hatalmak együttes érdekeltségére — a Santa Maria esete — valamint az angolai és a goai események derítettek fényt. Ezért a nemzetközi imperialisták a Santa Maria elfoglalását „bűncselekménynek" igyekeztek feltüntetni. A tűrhetetlen helyzet végül is odavezetett, hogy végre napirendre tűzték az ENSZ közgyűlésén az angolai helyzet kivizsgálását követelő határozati javaslatokat. Az amerikai küldöttek, nehogy kompromittálják magukat, megszavazták a javaslatot. Ezt viszont nem azért tették, mintha az angolai kizsákmányolás vagy erőszak megszüntetésére törekednének. S most, amikor már Galvao kapitányt személyesen meghívták az ENSZ-be, a portugál kormány kiadatását követeli az amerikai hatóságoktól. A kérdés erre már csak az, hogy miképp válaszol az amerikai kormány a felszólításra. Egy azonban biztos, Portugáliát gyakran visszafelé haladó országnak nevezik. Ez az elnevezés azonban kezd elavulni. Az idő kérlelhetetlenül zörget a portugál börtönök kapuin. Salazar fasisztái nem sokáig tudják feltartóztatni országukban a történelem előrehaladását.

Horváth István
pénzügy II/3

Séta az izmusok között

Az arca zöld volt, halántékán kidudorodtak az erek, szeme egy kocsányon ült. Egész lényéből áradt a bűz. Szenvedett. Kezét a szájába nyomta, majd kivette. Fuldoklott. Megremegett a nagy rakás ember. Nem bírta tovább. Hányni kezdett. Erőlevest, vagdalt húst tarhonyával és némi savanyúsággal, egy kissé már száraz bécsiszeletet, egy házi dobostortát (5,70 Ft), fél adag fatányérost, a la IV. osztályú üzem, töpörtyűs pogácsát, másfél liter csopaki bort, epét, májat, és zuzát. Majd ingébe beletörölte száját és minden erejét összeszedve, hazatántorgott, hogy még idejében agyonverje fonnyadt asszonyát.

Nagyot búgott a gyári sziréna. Öt óra két perc volt. Vidám munkáslányok népdalokat énekelve özönlöttek ki a gyár kapuján. Nagy-Kiss Bálint szívét ménkű nagy bánat nyomta, de ő csak nézte, nézte a füstölgő gyárkéményeket, a füstölgő munkásokat és a haladó értelmisegieket, aztán odament az egyikhez és megkérdezte:

— Tessen már megmondani, hol van a Kivezető utca?

És megmutatták neki.

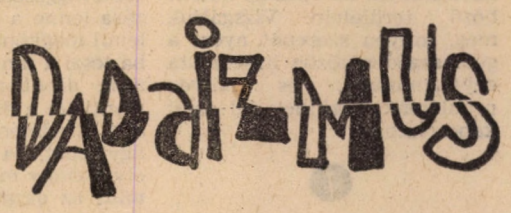

Fehér. Csillog. Háztetőn. Nem. Szörnyű. Emberek!?!? Sötét van. Van. Van sötét. Vibráló fények, erények, rények, nyek. Zaj. Zörej. Hang. A csend kell! A csend kell? Csitt! Csatt Pszt! Egyedül. Sivárság. Kietlenség. Zöld. Nem bi-rom. Fekete. Sötét. Nyomasztó. Árnyék. Árnyak. Ár. Nyak. Vak, rak, bak, cakk-pakk. Nem ez. Az kell. Elfutott, elment. Elrohant. Sötétség. Megoldás. Nincs. Elég. Vég. E.

— práger —

Meddig tart még a „kisipari módszer"?

Lapunk egyik szeptemberi számában O. K. hallgatótársam „Néhány szó a vizsgaidőszakról" című cikkében befejezésül kisiparinak nevezte az egyetemünkön szokásos vizsgajelentkezési módszert. A probléma felvetése túl korainak bizonyult, mert azóta teljesen feledésbe merült, a megoldásra kísérlet sem történt. Most ismét állhatunk sorba kora hajnaltól a tanszékeknél, hogy ki-ki elfogadtassa az általa óhajtott vizsganapot. O. K. felvetette ennek a módszernek hátrányait, kiemelve a tanulmányi eredményre gyakorolt hatását.

Az első évfolyamon több csoport szeretné, ha egyes tantárgyakból az egész csoport egyszerre vizsgázhatna. Ez közösségi szempontból elismerésre méltó dolog, hisz nem is olyan könnyű az egyének különböző véleményeit összehangolni. A nevelőtanárok is tanácsot tudnak adni a sorrend összeállításában.

A tanszékek viszont nem részesítik előnyben a csoportos jelentkezéseket, csak a kitűzött jelentkezési napon fogadják el a kérelmet, tehát a csoportok is csak közelharcban érvényesíthetik akaratukat. Ez ritkán sikerül, mert egy-két hallgatót még lehet fogadni a napi normán felül, de egy egész csoportot nem. Így bizony a tervezett időpont legtöbb esetben halva született terv marad. Az eltolódásból következő kálváriát pedig már felesleges is ecsetelnünk.

Kérjük az illetékeseket, hogy a következő vizsgajelentkezések alkalmából valamilyen módon tegyék lehetővé a csoportok részére az együttes vizsgázást. Megoldható ez például oly módon, hogy a csoportok bejelentett igényei alapján lefoglalt napokat eleve nem írnák ki a vizsgára egyénként jelentkezők részére. E módszer bevezetésével nagymértékben csökkenne a jelentkezés körüli közelharc és vita.

Petres Sándor

Hyman Lumer: A munkanélküliség problémái az Egyesült Államokban

A szerző megdönthetetlen tényekkel és adatokkal bizonyítja, hogy a munkanélküliség egyre riasztóbb méretei szertefoszlatják az amerikai „teljes foglalkoztatottság", illetve a sokat hangoztatott „jóléti állam" legendáját.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A KISZ Központi Bizottsága egyetemi és főiskolai osztálya és a Művelődésügyi Minisztérium Tudományegyetemi és Pedagógusképző Főosztálya pályázatot hirdet az alábbi témákban:

1. A felsőoktatási intézményekben folyó KISZ-munka alapvető tartalmi feladatai, tevékenységi keretei és módszerei, a kommunista szakemberképzés segítésében.

2. Az egyetemi és főiskolai hallgatók életkori sajátosságai és felhasználásuk az ifjúsági mozgalom munkájában.

3. Az ifjúsági mozgalom helye a pedagógiai tudományban, a pedagógusképzés elméleti és gyakorlati rendszerében.

Pályázni lehet csoportosan és egyénileg olyan pályamunkákkal, melyek kiadásban nem jelentek meg.

Beküldési határidő: 1964. május 1.

KISZ VB egyetemi és főiskolai osztálya, Budapest, V., Balassi Bálint u. 16.

Az eredményhirdetés időpontja: 1964. június 20.

Pályázati díjak:

I. díj 6000.— Ft.
II. díj 4000 Ft.
III. díj 3000 Ft.

Kiábrándulás

Egy szép őszi napon felkerestem a Kígyó utcai szabóságot, hogy a jónevű mesternél nadrágot csináltassak. Nem véletlenül mentem éppen oda. Mint említettem, a cégtulajdonos kitűnő hírnévvel rendelkezik, remekművek kerülnek ki a keze alól. Mi tagadás, az árát is megkéri, de a jó munkát honorálni kell. Akkor még nem tudtam, hogy maga a nadrág tulajdonképpen olcsó, csak az árba a *tudományos bánásmód* is felszámítatik.

Az első próba alkalmával egészen meglepett a dolog. Amikor arról panaszkodtam, hogy a nadrágnak csípőben nincs tartása, a következőképpen nyugtatott meg:

— Uram, nekem elhiheti, amit mondok. Nem az első munka életemben. Kell annak a nadrágnak egy kis *szabadesés!*

Elbűvölő volt magabiztossága. És érthető is! Hiszen a szabadesést csak a középiskolában oktatják. Középiskola, mesterlevél és vagy harminc évi gyakorlat. Ez már nem kis dolog. Ő ne értené a dolgát? Mondanom sem kell, habozás nélkül hittem neki. Nem is beszélve arról, hogy szabadeséses nadrágom még sosem volt, és egyszer azt is ki kell próbálni!

Egy héttel később ismét beállítottam, hogy a kész nadrágot átvegyem... Valami azonban közbe jött. Ismét találtam egy apróka hibát, bő volt a szár felső része s ezt azonnal kifogásoltam. Erre a mester:

— Drága uram! Ne higgye, hogy ez tudatlanul történt. Kizárólag előnyös, ha a combterület rendelkezik egy bizonyos fokú *trapézitással.*

Könnyekig meghatódtam. Ez az ember már geometriával is foglalkozott. Micsoda tudnivágyás! Az emberi vasakarat magasztos példája. Mi jöhet még ezután? A következő másodperc meghozta a feleletet:

— Egy erős vasalás úgyis kihozza a szükséges *anomáliát.*

Szerettem volna a nyakába borulni. Univerzális ember. Szakmája mellett számtalan tudományággal foglalkozik, s a szerzett ismereteket munkája során hasznosítja. Ki ne fizetné meg szívesen a munkadíj felárát, amikor ilyen kivételes élményben lehet része?

El voltam ragadtatva. Örök barátságot fogadtunk, megbeszéltük, hogy együtt szilveszterezünk, s meghívott balatonfüredi villájába nyaralni. Aztán elérzékenyülten búcsút vettem tőle. De azért megjegyeztem:

— Legközelebb remélem, már jó lesz a nadrág és elvihetem.

Ő megnyugtatott:

— Én bennem még nem csalódott senki. No de, *eztet* maga is *gondolhassa.*

Egy világ omlott bennem össze.

— Szőllősy —

KÖZGAZDÁSZ A TE LAPOD! IRD! OLVASD! TERJESZD!

KIÁLLÍTÁSSAROK

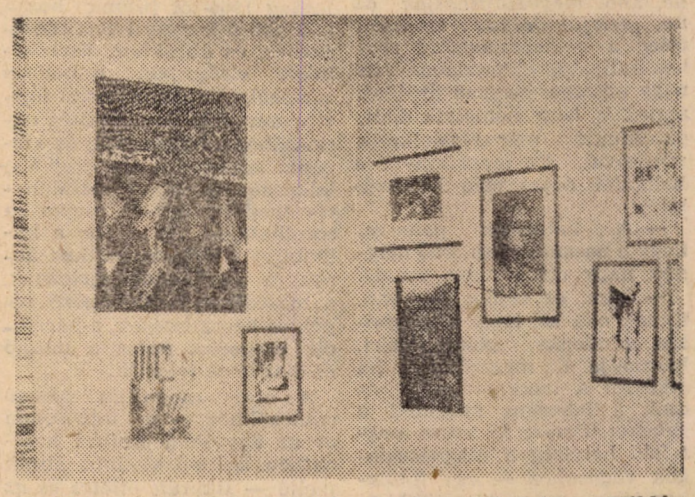

Másodszor rendeztünk kiállítást szerkesztőségünkben Miklósvári Zoltán műveiből. A képek december 21-ig tekinthetők meg (III. 382)

Az ipari kutatás és fejlesztés költségeiről

Kiemelés Várkonyi Márta negyedéves, iparszakos hallgatónak az ipargazdaságtan tanszék tudományos diákkörre 1963. november 25-i ülésén megvitatott „Néhány megjegyzés a termelés és a kutatás arányainak kérdéseihez" című részletes témavázlatából.

Ha a kutatásfejlesztési költségek vizsgálatánál kiszámítjuk hosszabb távlatban a költségek alakulásának indexeit, a következőket kapjuk:

USA:	385,7 %	(1950—59)
Anglia:	147,0 „	(1955—58)
SZU.:	487,5 „	(1950—59)
NSZK:	293,5 %	(1950—59)
NDK:	536 „	(1950—58)
Magyaro.:	327,9 „	(1955—61)

Ezek a számok is jól mutatják, noha nem mind vonatkozik ugyanarra az idő intervallumra, hogy a kutatásfejlesztés költségei igen jelentős mértékben növekedtek az utóbbi 10 év alatt.

Ha kiszámítjuk az éves növekedési ütemeket, az adatok alapján megállapítható, hogy a kutatásfejlesztés költségei általában kétszer olyan gyorsan növekednek, mint a kutatásfejlesztés vezető tudósainak a száma.

Ebből egyrészt arra lehet következtetni, hogy javul a kutatók anyagi, műszaki ellátottsága, másrészt, ahogy halad előre a tudomány, úgy válik egyre nehezebbé illetve költségesebbé új kutatási eredmények létrehozása.

A kutatásfejlesztés létszám, költség vizsgálata önmagában is rámutat, hogy a társadalmi munkában milyen változások következtek be.

E változások hatását a termelésre és a nemzeti jövedelem alakulására az alábbi adatokkal kísérlem meg bemutatni:

	Évek				
	1957	1958	1959	1960	1961
USA	1,00	1,26	1,23	1,36	1,51
Anglia	—	1,00	—	—	1.17
NSZK	1,00	1,15	1,27	1.38	1,43
NDK	1,00	1,04	—	1.18	—
SZU.	1,00	0,97	1,36	1.45	1,59
Magyaro.	1,00	1,09	1,52	1,65	1,79

Bázis = 1957. év, illetve Angliánál = 1958. év

Az ipari termelés és a kutatásfejlesztés költségegységnyi növekedésének aránya százalékban.

A táblázatból egyértelműleg kitűnik, hogy szintén kivétel nélkül valamennyi vizsgált országban a kutatásfejlesztési költségek gyorsabban növekednek, mint az ipari termelés. Rendkívül jellemző, hogy például a Szovjetunióban, ahol az ipari termelés növekedése 7—8 százalék volt évente, ezekben az években is (1959—60—61) az egységnyi ipari termelés növekedésére a kutatásfejlesztés költség növekedése (1957-es bázist véve alapul) 1,36; 1,45; illetve 1,59 volt.

Ennél a táblázatnál ismételten fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a Szovjetunió költségadatai nem tartalmazzák a hadiipari költségeket. Továbbá, hogy bár a hivatalos források ezt nem közlik, de a kutatólétszám fejlesztése alapján végzett közvetett számítások után feltételezhető, hogy a Szovjetunióban kutatásra és fejlesztésre fordított folyó ráfordítások az itt közölt táblázat összefüggésének legalább kétszerese.

Nem vezetnek széles országutak...

Furcsa dolog látni, hogy egyetemisták, akiknek négy év során tetemes mennyiségű tananyagot kell elsajátítani, egyszerűen *nem tudnak gazdaságosan tanulni.*

Mert igenis van gazdaságos módszer, amely a legkisebb *időráfordítással* a legnagyobb eredményt tudja biztosítani. Téved az, aki szigorúan megszabott receptre gondol. Az emberek egyéni sajátosságai ez előtt korlátot szabnak. Mindenkinek önállóan, önismerete alapján kell kialakítani a számára legeredményesebb módszert.

De hogyan?

A lényeg éppen abban van, hogy a mindenkire vonatkozó lélektani törvényszerűségeket összhangba kell hozni adottságainkkal, kifejlett készségeinkkel és lehetőségeinkkel. A baj többnyire nem is annyira az önismeret hiányából fakad — sokkal inkább az alapvető feltételek figyelmen kívül hagyásából. Ezért érdemes ezzel a kérdéssel részletesebben foglalkozni.

A tanulás mint munka

A tanulás *munka jellegű tevékenység.* Sokan, ha el is jutnak erre a felismerésre, gyakorlatilag teljesen figyelmen kívül hagyják. A tanulás tulajdonképpen az emlékezet és a gondolkodás együttes munkája, tudatos bevésés, *erőfeszítéssel megvalósuló folyamat.*

Mi következik ebből? Először az, hogy megnövekedő energiaszükségletünket fedezni kell — ha nem tesszük, az a tanulás minőségének rovására megy. A másik követelmény: csak munkaképes szervezettel, tehát koncentrációra és megfeszített figyelemre alkalmas állapotban lévő idegrendszerrel érdemes tanulni. A laza figyelemmel való „tanulás" felesleges és kárba veszett munka; helyette célravezetőbb önmagunk felfrissítése, aktív pihenéssel vagy alvással.

Az érzelmek szerepe

Tanuláskor az érzelmeknek fizikai hatásuk van, pozitív és negatív irányban egyaránt. Különösen a hozzákezdés előtt játszik nagy szerepet és jelent indítóerőt a tanulásra való beállítottság, az előttünk álló munkához fűződő pozitív érzelmi kötöttség. Ennek hiánya viszont „megkeserítheti" egész tanulásunkat — és ami még roszabb; jelentékenyen menyújthatja azt az időt, amely alatt a tananyagot egyébként azonos feltételek mellett el tudnánk sajátítani.

A tanulás szakaszai

1. Mielőtt nekifognánk, felmérjük a tanulnivalót, ezáltal az anyag vázlata vezérfonalként segít bennünket a továbbiakban.

Fontos hogy az első olvasáskor gondolkodva, *minden mondatot megértve* haladjunk végig a tananyagon. Rendkívül előnyös, ha ilyenkor *sok gondolati munkát kell kifejteni,* hiszen az alaposan megrágott részek mélyebben vésődnek be, amellett saját elgondolásainkat, gondolatmenetünket sokkal kevésbé feledjük el, mint a készen kapott tételeket.

Az emlékezés tartóssága rendszerint azon múlik, mennyire tudjuk megragadni a lényeget, és *hogyan tudjuk beilleszteni az új ismereteket meglévő ismereteink rendszerébe.* Vagyis a kiemelt lényeg logikai összefüggése önmagunkban tisztázni kell — az erre épített emlékezés biztos és szerves tudást jelent. A lényeges gondolatok kiemelését technikai megoldásokkal lehet könnyebbé tenni, meggyorsítani. Nem szabad persze elfelejteni, hogy a vázlatkészítés, aláhúzás csupán segédeszközök — öncélllá tenni értelmetlenség. Sok mindent kiemelve éppen a lényeg sikkad el.

Az egyszerre áttanulmányozott rész ne legyen nagyobb, mint amekkorát figyelmünk átfogni képes. Ez általában 4—5 logikai egységet jelent.

2. Alapos átolvasás után *zonnal idézzük fel magunkban az anyagot.* Tulajdonképpen gondolatban mégegyszer végig kell mennünk rajta. Ha valamit nem tudunk, azt külön, újra el kell olvasni, csak így marad meg bennünk. Jó tanács, hogy akinek a beszédtechnikája nem elég fejlett, ha lehetősége van rá, hangos elmondással végezze ezt a rögtöni felidézést.

A tanulás második szakasza tehát aktív reprodukció, és még az első elolvasásnál is nagyobb figyelmet igényel.

3. Közvetlenül a részletes felidézés után történjen az új ismeretek megerősítése. Ekkor már *csak a tananyag vázát kell végiggondolnunk,* de azt többször is egymás után.

Közbecső pihenők

Egy-egy részt a fentieknek megfelelően megtanulva 3—4 perces szüneteket iktassunk közbe. Ilyenkor pihentetni kell idegrendszerünket, *lehetőleg nem gondolva semmire.* (Megfelelő gyakorlás után ezt mindenki meg tudja tenni.) A pihenő jelentőségét nem szabad lebecsülni, mert az anyag bevéséséhez, a tartós és megbízható visszaemlékezéshez elengedhetetlenül szükséges.

A felejtés

Ismereteinket ismétléssel tudjuk megóvni a felejtéstől. Fontos tudni, hogy *kezdetben rohamosabban felejtjük* a megtanultakat. A tananyagot ilyenkor kell ismételni.

A módszer jelentősége

A gazdaságos, hatékony tanulási mód kialakításához remélhetőleg hasznos segítséget nyújtanak az imént elmondott általános elvek és tapasztalatok. A konkrét módszer azonban szükségszerűen egyénenként különböző, hiszen a tanulás bázisát jelentő tulajdonságok óriási variációt mutatnak. Különböző mértékben rendelkezünk koncentrációképességgel, figyelemmel, logikával... Emberenként különböző a gondolkodás sebessége, a lényegmegragadás, az emlékezőképesség stb.

A helyes tanulási módszer elsajátításával azonban nemcsak tanulásunk válik eredményesebbé, hanem a sikeres szellemi munka alapját és perspektíváját jelentő képességek kifejlesztését is elérjük.

Faklen Pál

KÍGYÓBŰVÖLŐ

TANTÁRGYAINK MÁS EGYETEMEN

A mérnökök közgazdasági szemléletéért

Nemcsak az egyetemi épületek szomszédsága, de a mérnök és közgazdász gyakorlatban öszetartozó munkája is arra ösztönöz bennünket, hogy többet tudjunk meg a mérnökképzésről. Például arról, vajon ők milyen közgazdasági tárgyakat tanulnak; a sokat emlegetett speciális műszaki szemléletüket hogyan igyekszik kiegészíteni az oktatás népgazdasági, gazdasági szemlélettel?

Fáth Jánossal a Műszaki Egyetem ipari üzemgazdasági tanszékének vezetőjével beszélgettünk. A politikai gazdaságtan oktatás kivételével erre az egy tanszékre hárul a mérnökök közgazdasági képzése.

— Természetesen hiba lenne azt gondolni, hogy a gazdasági szemlélet kialakítására kizárólag csak a mi tanszékünk hivatott — figyelmeztet Fáth elvtárs. — Az alapozásnál az iparági technológiák oktatásánál találkoznak a mérnökhallgatók a gazdaságosság kérdéseivel. A politikai gazdaságtan tanulása pedig megelőzi a mi tárgyainkat: az ipargazdaságtant és az üzemgazdaságtant, amelyekre — egy félévre átszámítva, — heti 4—4 órában kerül sor.

Mi jellemzi az ipargazdaságtan oktatást?

— A műszaki képzés jellegénél fogva a specializáció felé hajlik. Az ipargazdaságtan feladata tehát, hogy az összegezőbb — a műszaki létesítmények társadalmi-gazdasági funkcióit szem előtt tartó látására neveljen. Fejleszteni kell a mérnökhallgatók közgazdasági szemléletét, elsősorban azzal, hogy képet kapnak a népgazdaságról, az ipar helyzetéről és fejlődéséről — ez az oktatásunk informatív oldala —, másrészt pedig a gazdaságossági számítások oktatásával olyan eszközt szeretnénk a hallgatók kezébe adni, amit majd döntéseik megalapozásához használhatnak. Éppen ezért, az ipargazdaságtan oktatásában a következő témákat emeltük ki:

1. A gazdasági hatékonysággal kapcsolatos számítások (főleg a beruházások és a külkereskedelem gazdaságossága.)

2. Az ipar struktúrája, a termelés koncentrálása és szakosítása.

A tanszék másik tárgya az üzemgazdaságtan. Témája a vállalaton belüli tervezés, szervezés. A mérnökképzésre specializálva részletesen foglalkozik a gyártásszervezéssel, a műszaki fejlesztéssel, hogy gyakorlati, módszertani segítséget nyújtson a hallgatóknak.. A műszaki fejlesztés, a normázás és a gyártásszervezés témáival odáig kell eljutni, hogy az egyetemről kikerült mérnök ilyen típusú feladatokat meg tudjon oldani. A vállalati tervezés és szervezés más részeiről, mint pl. a mérlegről inkább csak informálni kell a hallgatót, hiszen annak elkészítése már nem az ő feladata. Az üzemgazdaságtan igen fontos nevelési célja, kitejleszteni a mérnökökben a felelősségérzetet, hogy tudják mit jelent saját műszaki tevékenységük a vállalat és a munkáskollektíva számára.

Hogyan fogadják a hallgatók ezeket a gazdasági tárgyakat?

A hallgatók zömének még nincs ipari élménye, így hosszú időbe kerül, míg felismeri az ipargazdasági tárgyak nézőpontjának jelentőségét. Eleinte mindig mint kisegítő tárgyat kezelik, és inkább csak az üzemi gyakorlat után jönnek rá szükségességére. Valamivel szerencsésebb a helyzet az üzemgazdaságtannal; mivel ezt a vállalati munkához közelebbinek érzik, és az üzemi gyakorlatokon már hasznát is veszik. E tárgy segíti tájékozódásukat az üzemben, különösen, hogy az ott folyó tevékenységet megfelelően értékeljék.

A felsőoktatási reform milyen téren fejleszti tovább a közgazdasági szemléletet?

— A reformban több formában is jelentkezik ez a törekvés. Elsősorban a hosszú üzemi gyakorlatban, amelynek az a célja, hogy a hallgatók üzemvezetési, termelésirányítás gyakorlatot, élményt szerezzenek. Maga a tárgy tantermi gyakorlatot is kap a jobb felkészülés érdekében. Az üzemgazdaságtan négy órájából egy eddig is gyakorlati foglalkozás volt, ezután az ipargazdaságtan is hasonlóan alakul.

A reformtananyagok kialakítása során minden egyetemi tárgyban nagyobb súlyt kap a gazdasági értékelés, és a hosszú üzemi gyakorlatot követő diplomamunkában is egyre inkább teret nyernek a komplex műszaki-közgazdasági vizsgálódások.

Bögre Katalin

TERPINKÓ—FRENREISZ—BUJTOR

Most készül a Hunniában a Karambol című Mátiássy-produkció. A férfifőszerepet Frenreisz István III. éves hallgatónk játssza.

A koldusok és maharadzsák országa...

Indiáról tartott előadást *Dr. Réczei László* elvtárs, a nemzetközi kapcsolatok tanszékének vezetője december 4-én az *Ifjúság Fóruma* sorozat keretében.

Réczei elvtárs érdekes előadásában élénk színekkel ecsetelte azokat a körülményeket, amelyek India mai életét jellemzik. Az óriási szegénység, koldusok, ingyenélők és maharadzsák országa, így sokkal kevésbé tűnik misztikusnak, mint ahogyan az az európai emberek fejében él, és sok tekintetben a fejlődő kapitalizmus múlt század eleji angliai sajátosságait mutatja. A világ legmélyebb aranybányájában, 4500 méter mélységben, szörnyű hőségben 8 órát dolgoznak például a bányászok napi 1 rupiáért, (kb. 5 Ft.). Az angol mérnök nyugodtan válaszolja az érdeklődőknek: az indiaiak már megszokták ezt és szeretnek ott dolgozni.

Bár a lakosság 70 százaléka a mezőgazdaságtól függ, a 450 millió ember élelmét kb. 70—80 millióan termelik meg. A többieknek nem jut föld. Hogy mégis megélnek ennyien, az leginkább azzal magyarázható, hogy az indusok között nagyon erős a családi összetartozás érzése, s ha valakinek van munkája, az unokatestvérrel bezárólag eltartja a család többi tagját is. Vagy éhen halnak mindnyájan, vagy fennmaradnak mindnyájan.

A lakások területén sem jobb a helyzet. Aki nem kap „szolgálati lakást", saját erejéből aligha juthat lakáshoz. Így az emberek többsége, különösen a városokban az utcán alszik egy szál lepedőbe burkolódzva. Ugyanakkor a mysore-i, maharadzsának olyan palotája van, hogy „szerénysége tiltja, hogy abban lakjék". Így a palotát most múzeumnak használják. Persze, a maharadzsa nem költözött ki lepedőben az utcára, kisebb

palotát építtetett, mely körülbelül a mi Országházunk egynegyedét teszi ki.

A maharadzsák jellegzetes alakjai jelenleg is Indiának. Az egykori hűbérurak, bár földbirtokaikat megtartották, politikai hatalmukat elveszítették. De a félezer maharadzsa ennek kárpótlásaként jelentős életjáradékot élvez. A legnagyobb összeget a hyderabadi maharadzsa kapja: évi 5 millió rupiát (1 milió dollár).

Mindezek mellett a kapitalizmus fejlődik Indiában. Az olyan tőkés csoportok, mint például a Birla, a Tata nem sokban különböznek gazdasági hatalmuk és politikájuk tekintetében a tőkés világ más monopóliumaitól. De léteznek és tevékenykednek kisebb tőkések is, s a kormány a profitok szabad transzferálásának engedélyezésével és a kisajátítás elleni garanciával igyekszik becsalogatni a külföldi tőkét.

Az indiai gazdaság sajátos jelensége a tervgazdálkodás. Ennek célja az állami termelőszektor kifejlesztése. Azonban az ehhez rendelkezésre álló saját eszközök meglehetősen korlátozottak és a terv is inkább kívánságlistának nevezhető. A kívánságokat külföldi kölcsönnel igyekeznek valósággá változtatni. Kapnak és elfogadnak kölcsönöket a Szovjetuniótól, az Egyesült Államoktól, a Világbanktól. Eddig összesen kb. 30 milliárd rupia (6 milliárd dollár) kölcsönben részesült India. Azonban a termelés alig 2 százalékos növekedése nem pótolhatja az évi 9 milliós szaporulat által növelt igényeket.

Az előadás után csodálatosan szép vetített képeken láthattuk India több száz több ezer éves műemlékeit, a zarándokokat, az indiai nagyváros utcai életét.

Az előadás hallgatói annak az ígéretnek a birtokában távoztak, hogy még máskor is lesz alkalmuk hasonló, érdekes, hasznos előadást meghallgatni Réczei elvtárs gazdag élményeiből.

— G —

Vitatkozni — de nem akárhogyan

Közismert dolog, hogy az emberekben általában 20 százaléka marad meg annak, amit hallottak, 30 százaléka annak, amit láttak, 50 százaléka a látottaknak és hallottaknak, és 70 százaléka annak, amit ők maguk csináltak. Még a legjobban összeállított és legvilágosabb előadásnak is kisebb hatása van, mint az aktív munkának. A következtetés nyilvánvaló: lehetőleg előnyben kell részesíteni azokat a foglalkozásokat, ahol a hallgató tevékenyen részt vesz.

Ezért van rendkívüli jelentősége a vitának. Az oktatásnak is útmutatást kell adnia, hogy miképpen vitatkozzunk. Az oktató vállalja a feladatot, hogy segít a csoporttagoknak önkifejező erejük növelésében, hiszen a világos gondolkodás és beszéd lényeges a dolgok kifejezéséhez. A vita segíti az intellektuális, sőt, erkölcsi és társadalmi értelemben vett fejlődését azoknak, akik részt vesznek benne.

Néhány szót érdemes szólni egy igen hasznos kellékről, a magnetofonnal történő hangfelvételről. A hangfelvételek nagy segítséget nyújtanak a vitával kapcsolatos oktatói feladatok megoldásához, lehetővé teszik a csoportnak, hogy a viták tüze, az érvek és indulatok összecsapása után önmagukat hallhassák. A csoporttagok megfigyelhetik saját közreműködésüket, tanulmányozhatják hozzászólásaik felépítését (vagy a felépítés hiányát), megállapíthatják a vita fő irányát, különböző szakaszait és elkalandozásait. A hangfelvételek az ellenőrzés szempontjából is nagyon hasznosak lesznek; a megtett fejlődés tükrözőivé válnak azáltal, hogy lehetővé teszik az összehasonlítást.

Például a szókészlet tanulmányozásának is kitűnő eszközei. A hallgatók, akiknek csak hiányos, sablonos szókincsük van, e csoportfoglalkozások során új szavak szerzésére kényszerülnek, kifejezőkészségüket nagyszerűen fejleszthetik. A hangfelvételeket a csoport kollektív emlékezetének lehetne nevezni. Olyan „kontroll" ez, amelynek megvalósítása minden csoportnak hasznára válik. A vitának fontos célkitűzése, hogy mindenki részt vegyen benne. Ezért a csoportnak arra is legyen gondja, hogy ne szakadjon két részre, amikor az egyik oldalon a beszélők, az önmagukat kifejezők állnak, a másik oldalon pedig azok, akik csendben vannak, rendszerint hátul ülnek és figyelik a vitát, esetleg mással foglalkoznak.

Figyelemmel kell lenni arra is, hogy sokféle vitatkozó típus van. A bőbeszédű típus, aki mindig elemében érzi magát, képtelen abbahagyni a beszédet, és ismereteinek fitogtatásával gátolja a hátrahúzódók bekapcsolását. Aztán ott vannak azok, akik megijednek saját hangjuktól és passzívak, akik nem érzik szükségét, hogy véleményüket mással közöljék...

Mit tehet ilyenkor az oktató?

Egyeseket kényszeríteni lehet hallgatásuk megtörésére, ha az egész csoport előtt szólítják fel, míg mások annál jobban beburkolóznak, ha így közelednek hozzájuk. Egy rövid négyszemközti beszélgetés gyakran sikerre vezet a gátlások feloldásában. Más esetekben hasznosabb az ilyen félősöknek külön munkát adni (olyat, amellyel előreláthatólag meg is birkóznak), hogy önbizalmukat helyreállítsuk.

Egy tapasztalat: minél jobb a csoportszellem, annál jobb lesz a vita. Ez azt jelenti, hogy különös figyelmet kell szentelni a csoport összetételének.

A vitának olyan csoportnál van igazi eredménye, ahol a szorgalomnak és a rendszerességnek fejlettebb fokán dolgoznak. Nagyon sok múlik az oktatókon, hogy erre a fokra minél több szemináriumi csoport jusson el.

Berde Béla

EGYETEMI KÖNYVESPOLC

Sipos Aladár:

Az új agrárválság sajátosságai az Egyesült Államokban

KOSSUTH KIADÓ

A második világháború után néhány tőkés országban elhúzódó agrárválság tört ki, amely még a mai napig is rendkívüli intenzitással tombol, főleg az Egyesült Államokban. Az Egyesült Államok nemzetgazdaságának éppen ez a válság egyik legégetőbb problémája. A mű szerzője e válság előzményeit, okait és hatását elemzi, miután könyve elején rövid elméleti összefoglalását adja az elhúzódó agrárválságnak.

A napjainkban dúló agrárválság különös vonásai abból erednek, hogy az az egyre inkább kibontakozó és tért hódító állammonopolista kapitalizmus viszonyai között, az államnak a gazdasági életbe történő fokozatos beavatkozása közepette zajlik le. A könyv szerzője éppen ezért figyelmét elsősorban e sajátosságok elemzésére fordította, illetve arra, hogy az állami beavatkozás mennyire hatékony e tekintetben, az állammonopolista kapitalizmus különféle formái, eszközei mennyire képesek enyhíteni a válság lefolyását, lerövidíteni időtartamát.

A rendkívül gazdag tananyag elemzése alapján a szerző egyértelműen arra a következtetésre jut, hogy az állammonopolista kapitalizmus elégtelen a válságok megszüntetéséhez, és különféle eszközei — mindenekelőtt az állam közvetlen gazdasági szerepe — csak ideiglenes eredményeket szülhetnek, hosszabb időszakot alapul véve nem oldhatják meg a kapitalizmus problémáit, ellenkezőleg, csak súlyosbíthatják. Ezt egyértelműen bizonyossá teszi az a tény, hogy az amerikai állam minden erőfeszítése, igyekezete — a felvásárlás növelése, a vetésterület csökkentése, az ártámogatás, s különféle segélyprogramok lebonyolítása stb. — kevés volt ahhoz, hogy az elhúzódó agrárválság elé gátat emeljen, hogy romboló, káros kihatásait jelentősebb mértékben lenyesse.

A válság kifejlődésével kapcsolatban a szerző foglalkozik annak anyagi alapjával, a termelőerők fejlődésével az Egyesült Államok mezőgazdaságában, aztán az úgynevezett „családi farm" elméletével, valamint a koncentráció, centralizáció előrehaladásával, ezzel kapcsolatban a monopóliumos fejlődés speciális formáival, sajátos útjaival.

Dr. Ozsvald László:

A vállalati kollektíva anyagi ösztönzésének rendszere

KOSSUTH KIADÓ

A tanulmány a szocializmus építésének egyik legfontosabb, legbonyolultabb összefüggését, az anyagi ösztönzést vizsgálja, mégpedig annak egyik fontos, időszerű oldalát, a kollektív anyagi ösztönzők rendszerét.

A szocializmus építésének számos általános összefüggése elvileg tisztázott, de ez nem elégséges. A gyakorlatban eldönteni azt, hogy milyen konkrét formában, milyen eszközökkel juttatják érvényre ezt az elvi összefüggést — ez a rendkívüli nehéz feladat. Ez vonatkozik az anyagi ösztönzés konkrét rendszerének kidolgozására is. Következésképpen óriási jelentősége van a gyakorlati tapasztalatok elvi elemzésének, annak, hogy ezek alapján állandóan tökéletesítsük ezeket a módozatokat, formákat.

A szerző egész munkáját az a törekvés hatja át, hogy hozzájáruljon a kollektív anyagi ösztönzők rendszerének a tökéletesítéséhez. Evégett elemzi részletesen az egyes kollektív ösztönzőket — legfőképpen pedig a nyereségrészesedési rendszert.

Érdeklődésre tarthat számot az is, hogy a kevésbé ismert csehszlovák és lengyel ösztönzési rendszer gyakorlatát is ismerteti — a rendelkezésre álló anyagok alapján.

★

Ellenszél a Duna felett

A Meg Nem Értett Lány. (a továbbiakban MÉL.) Elindult a Hídon, a Szebb Jövő felé. Az édesbús őszi levegőben enyhe szimbólum és szocialista realista szag lebegett. A távoli sötét hegyek felől új hullámokat görgetett a Dunán az őszi szél.

Ilyen az Élet.

És ekkor hirtelen szembe jött valaki. Először azt hitte, hogy Ő az. De nem Ő volt. Csak a Múlt. A belsejébe vágott és kavargatni kezdte. A Lányt a Múlt.

A gyermekkor. Sötét, meg nem értett Évek, szilárd ideológiai alap nélkül. Fiúk, akik inkább egymással játszanak, és személyi kultusz.

No, majd a gimnáziumban. De ott sem. Klubdélutánon. Első Szerelem, pici bökkenővel. A MÉL társadalmi munkában a málnaszörpöt méri, és a Fiú mégis mást szeret. Nem érti meg Őt. Pedig a lábával halkan veri a taktust.

Az iskolában kíméletesen közlik vele, hogy Példakép lett. Most nagyszerű, kiváló, jó stb. Egy példakép szerénységével hallgatta és a másnapi házi feladatra gondolt. A felületes szemlélő semmi különöset nem vehetett észre.

Intermezzo. Félúton a Szebb Jövő felé a MÉL mély lélegzetet vesz a Jelenből. Észreveszi, hogy árnyéka kitartóan követi. Meggyorsítja lépteit a hídba. Nincs más megoldás, újból lebukik a Múltba. És itt ismét találkozik a Fiúval.

Pontosabban a lépcsőházban. De a Fiú még mindig nem vette észre, mint ahogy a teve (a sivatag hajója) sem veszi észre hogy homokba lépett.

Biztos nem tudta, mit veszít.

De még idejében kisült, hogy a Fiú nem egy másik példakép. Politikailag megbízhatatlan, sőt, rossz tanuló. És a MÉL 2 hét, 3 nap, 6 perc alatt kiverte őt. A fejéből és harmonikus lelkivilágából. Mint ahogy a perzsaszőnyegből kiverik a port.

Ujabb végső megpróbáltatások. Házibuli. Az asztalon züllesztőszerek. Szendvics, bor, magnó.

De Ő tiszta tudott maradni. Csak a lábával verte halkan a taktust.

A vége. A MÉL végre átért a hídon. Ott állt, mint szimbolista a Szebb Jövő és mint szocialista realista a Gellértszálló előtt.

Most már tudta, mit fog tenni: mégiscsak felszáll a villamosra.

— puskás —

APRÓSÁG

Az illatszerbolt kirakatában egy szőke nő fényképe, Ruzsreklám. Fiatal házaspár áll meg a kirakat előtt. A feleség a képre mutat.

— Csinos ez a szőke nő.

Az ifjú férj jól megnézi, aztán fintorog.

— Tudja isten.

— Ne mondd, hogy tudja isten, hiszen tetszik. Te csacsi, azt hiszed, hogy már a fényképekre is féltékeny vagyok?

★

A villamos nagyforgalmú megállóhelyhez közeledik. Egy középkorú hölgy áll a középső ajtóban. Valaki — nagy élettapasztalata lehet — aggodalmas hangon megkérdezi:

— Le tetszik szállni?

A hölgy rezignáltan hátraszól:

— Le, de nem most!

— Hinnye...

— ... az a menybéli...

— ... rozmaring...

— ... kéktarjagos...

— ... deszkánforgó...

Szóval a hölgy még ebben a megállóban leszállt.

★

— A híradó már befejeződött. Most lehet éppen a szünet. És én jeggyel a zsebemben a II-es előadóban ücsörgök.

— Őrült vagy? Miért nem mentél el?

— A demonstrátor azt mondta, hogy ma katalógus lesz. Kártyán is ez jött ki...

— Add ide!

A harmadik sorban felcsapódnak az ülések. Valaki megy kifelé. Sietősen, lehorgasztott fejjel. A kijárat mellett összesúgnak:

— Rosszul lett szegény.

★

Az előadó megszakítja a magyarázatot.

— Megállt az órám. Kérem, valaki mondja meg, hogy hány perc múlva csengetnek?

— Négy.

— Tíz.

— Hat.

— Kettő.

Az előadó megbizonyosodhat arról, hogy a hallgatók karórái eltérő mértékben késnek, illetve sietnek...

★

— Éhes vagyok.

— Menj a menzára.

— Nem lehet.

— Ugyan, nem keres itt téged már az isten se.

— Nem azért nem lehet Óra előtt már ebédeltem.

— Torma —

ELSŐÉVESEK

— Tokaji?

— Nem!

— Hegel!

Pech

Konkurrencia

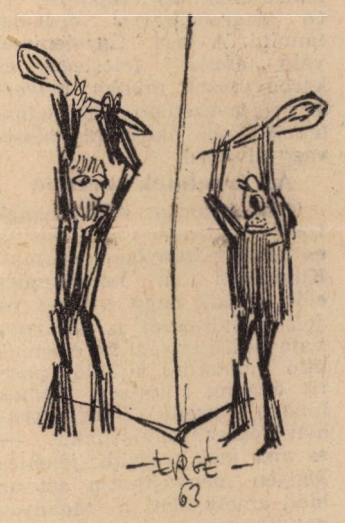

OPTIMIZMUS

Hölgy – kutyával

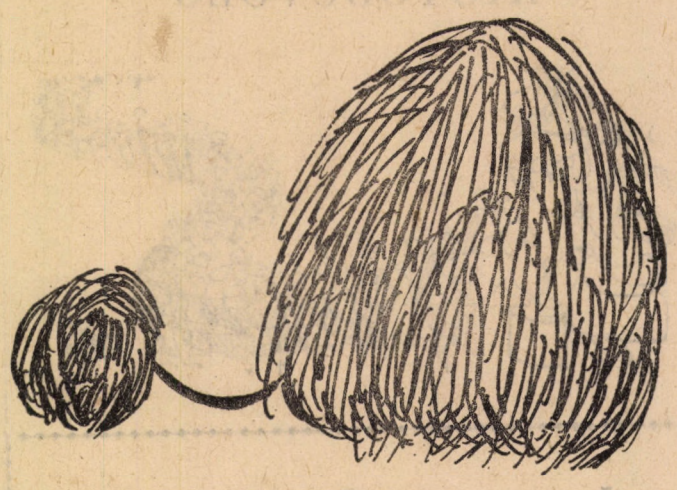

KÖZGAZDÁSZ
a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Cím: IX., Dimitrov tér 8.
Telefon: 186—850/136 m.
Szerkeszti: Bögre Katalin
Kiadja: Hírlapkiadó Vállalat
Megjelenik 2 hetenként
Készül a Szikra Lapnyomdában

Lenin — az ember

Halálának 40 éves évfordulójára jelenik meg az a kis kötet, megemlékezésként Leninről, az emberiség e nagy géniuszáról, Szovjet emberek, a nemzetközi munkásmozgalom régi harcosai és magyar kortársak meleg hangú sorait gyűjti egybe Leninről, aki országot irányító nagy elfoglaltsága, világot formáló gazdag elméleti tevékenysége mellett is mindig egyszerű, szívélyes és szerény maradt, szívén viselte az emberek legkisebb gondjait is, őszinte és elvtársi volt mindenkivel, akivel dolgozott, beszélgetett, találkozott.

A szívből jövő visszaemlékezésekből a nagy Lenin e szép emberi tulajdonságai tárulnak az olvasó elé, példaképül szolgálva arra, milyen a kiváló vezető, a kommunista harcos, az igazi segítőkész ember.

Az ízlésesen kiállított könyvecske felemelő, szép olvasmány, új vonásokkal gazdagítja a Leninről eddig megjelent irodalmat.

A kötethez Münnich Ferenc elvtárs, a Politikai Bizottság tagja írt előszót.

Szerda délután

Halk koppanás, és a levél visszavonhatatlanul útjára indult. Előtte sokat gondolkozott, de most úgy érzi, nincs már mit megbeszélnie önmagával. Kissé előregörnyedt vállakkal, hanyagul zsebrevágott kézzel indul az október végi városnak. Könnyűnek érzi magát, nyugodtnak. Tudta, hogy sor kerül erre a levélre. — Egy hónap elég ahhoz, hogy a boldogság beteljesedjen... s aztán az a néhány hét, hogy megúnja. Mindegyikkel így volt. Elkezdi. Egy ideig úgy érzi, végre Ő, s aztán rájön: tévedett — és... megírja a levelet. — Valóban csak ennyiről lenne szó? — „Légy őszinte!" — Egy éve már semmi közük egymáshoz. És mégis. Amikor először beszélgetett vele, a lány fölényes volt és magabiztos. Biztosan van valakije gondolta akkor — s nem is sejtette, mennyire bosszantja majd ez őt egyszer. S aztán, amikor a lány nyugodtan kifejtette, hogy „ezt az ügyet" már felülről tudja nézni. Valahogy fájt. Nagyon. És akkor, amikor egész délután a terveikről beszélgettek. Olyan közel volt, szinte érezte, és mégis olyan messze. — Érdekes volt. Szép? Nem tudja. Ő soha nem volt igazán szép, inkább érdekes és meleg. Néha az anyja jut eszébe róla, néha meg az, amit mindenkiben keres...

Egyedül vagyok. Olvasni próbálok. Emberek jönnek-mennek s önkéntelenül azon kapom magam, hogy minden ajtónyitásnál csalódottan állapítom meg: ez sem Ő. — Lehet — hogy elutazott? — S aztán újra nyílik az ajtó, s a halántékom lüktetni kezd. Végre! — Telefonál. Milyen kedves a hangja. Fésülködik. Kezet mos. Nem látom, mert a másik szobában van, de mégis érzem a mozdulatait. Ahogy a harisnyáját igazítja, a kezét mossa, lesimítja a haját. És ahogy belemosolyog a telefonba. — Bosszant? — De miért? — És egyáltalán mit törődöm azzal, hogy most épp a délutáni randevúját beszéli meg! — Jön. — Nézi a könyvet az asztalon és kedves mosollyal kéri kölcsön. Pimaszul kér egy cigarettát (isten tudja a hányadikat!) S lábával harangozva ül az asztal tetején. Szemtelenül kedves. — Hívják — s ahogy jött, olyan természetesen, egyszerűen megy el. S én újra várom. — De miért? Mit akarok tőle? Nem volt elég az a múltkori beszélgetés? — Visszajön. Észre se vesz, átmegy a másik szobába. Megyek (utána?) Lehajtott fejjel ül. Olvas. Szép a nyaka. Jó lenne megcsókolni. Föléje hajolok. Kell... Érzem az illatát, a vállát a karomon.

— Nem jössz? — kérdem halkan.

— De, mindjárt — s összehajtja az újságot.

Készül: — Kabát. — Kesztyű. — Táska.

— Mehetünk!

Folyosók. Lépcsők.

— Te, mondd, a Laci udvarol most neked? — kérdezem kicsit félve (talán magamtól?)

— Nem. Miből gondolod?

— Hát, mert a múltkor együtt voltatok moziban...

— Ó, nem — nevet — az merő véletlen volt. Ő nem tudott eljönni, és Lacival ott találkoztam össze.

Jó volt ezt hallani, s egy pillanatra hinni, hogy talán nincs is Ő.

— Merre mész? — kérdeztem után.

— Éva néniékhez. Nem jössz villamossal?

— Nem. Szia.

— Szia! — s már futott, hogy a váratlanul bekanyarodó autó előtt elérje a járdaszigetet. Szép lába van. Egyedül ballagok haza. Dolgozni fogok. Írni.

Itthon. Valami megmagyarázhatatlan nyugtalanság van bennem, és körülöttem, semmihez nincs türelmem.

— Telefon — szól Pista — dühösen veszem a kagylót.

— Mi az?! — (s egy perc alatt elmúlik éhségem, szomjúságom). Vártam. — Talán erre, talán arra, hogy ne siessen át a villamoshoz. Nem tudom. S rohanok — Egy, kettő, harmadik megálló — egy, kettő, harmadik emelet. S nyitja az ajtót. Szeretném megölelni, mint rég, de... S az otthon, a hangulat, mintha a két év előtti délután elevenedett volna fel. Nézem az arcát, s közben azon gondolkozom, hogy tulajdonképpen mit keresek én itt? Nem tudom, (vagy nem akarom?) megmagyarázni, még magamnak sem. Kell. Vele foglalkoztam, őt kerestem, mindenkiben. — Ideges. Vajon miattam? Vagy ő is érzi?... — Búcsúzunk. — Az utcán . önkéntelenül egyszerre lépünk. Én beszélek, a novellákról, amiket most csinálok. Figyel. Róla is írok. Észreveszi? — s most ügyesen lábat vált, hogy újra egy ritmusban lépjünk. Ez bosszant. Rászólok. Sértődött képet vág. Jó lenne felkapni és úgy megszorítani, hogy mozdulni se tudjon. — Körút. — Most ő beszél. Idegesen, szaggatottan, látszik, hogy elvesztette az eddigi fölényes biztonságát.

— Gyere fel most — hívom, de nem jön. Várják. Haza kell mennie átöltözni és fél ötkor randevúja van.

— Nem baj, majd máskor — biztat, s a szeméből látom, hogy magát is. Dühös vagyok magamra, s arra a másikra, aki miatt el kell mennie. Nem kísérem el. Meg kellett bántanom. (Hiú vagyok? Talán...) S hivatkozva az éhségemre, befordulok a Mackónál. Nézek utána, nem hív, nem néz hátra. Szeretnék utánafutni és megmondani neki, hogy kell, hogy várom, és... — de nem lehet, s előregörnyedt vállakkal indulok hazafelé. — Egy, kettő, három, négy ház és otthon vagyok. — Egy, kettő, három, négy nap és hétfő lesz újra...